

Γραφείο Επιτρόπου Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Τεχνοδομείων

**ΕΓΓΡΑΦΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΑΓΟΡΑΣ Η
ΟΠΟΙΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ:**

- (1) ΤΟΝ ΟΡΙΣΜΟ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ**
- (2) ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ**
- (3) ΤΗΝ ΑΠΟΣΥΡΣΗ ΤΩΝ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ**

ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ:

**ΕΚΚΙΝΗΣΗ ΚΛΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΠΟΥ
ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΕΣΗ (ΑΓΟΡΑ 2 ΣΥΣΤΑΣΗΣ 17/12/2007)**

Αριθμός Εγγράφου: ΓΕΡΝΕΤ ΕΑ 2(2007)/ΔΔ14/2015

Ημερομηνία: 16/4/2015

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ 1	ΣΥΝΟΨΗ	4
ΜΕΡΟΣ 2	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
2.1.	ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	8
2.2.	ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΡΗΤ.....	10
2.3.	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ (ΕΠΑ).....	11
2.4.	ΔΟΜΗ ΕΓΓΡΑΦΟΥ.....	11
ΜΕΡΟΣ 3	ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	12
3.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	12
3.2	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	13
3.3	ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	14
3.3.1	Όρια μεταξύ εκκίνησης κλήσεων, τερματισμού κλήσεων και διαβιβαστικών υπηρεσιών .	14
3.3.2	Ορισμός Σχετικής Αγοράς Εκκίνησης κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση – Αγορά 2 (2007).....	16
3.3.3	Η Σχετική Αγορά εκκίνησης κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση	18
3.3.3.1.	Δομή Λιανικής Αγοράς και Χονδρικής Αγοράς	20
3.3.3.2	Δυνατότητα υποκατάστασης από πλευράς της ζήτησης σε χονδρικό επίπεδο.....	22
3.3.3.3	Δυνατότητα υποκατάστασης από πλευράς προσφοράς σε χονδρικό επίπεδο.....	24
3.3.4	Ανήκουν οι υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων που παρέχονται για ίδια χρήση (αυτοπρομήθεια) στη ίδια αγορά με τις χονδρικές υπηρεσίες που παρέχονται σε τρίτους παροχείς λιανικών υπηρεσιών;.....	26
3.3.5	Ανήκουν στην ίδια αγορά οι υπηρεσίες εκκίνησης τηλεφωνικών κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση ανεξάρτητα από την κατηγορία αριθμού για τον οποίο προορίζονται;.....	27
3.3.6	Ανήκουν στην ίδια αγορά οι υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση εάν κάνουν χρήση πρωτοκόλλου IP για σκοπούς διασύνδεσης ή/και εσωτερικής δρομολόγησης των κλήσεων αυτών;.....	27
3.3.7	Σχετική γεωγραφική αγορά	28
3.3.8	Συμπέρασμα ως προς τον ορισμό της αγοράς.....	28
3.3.9	Εξέταση Τριών Κριτηρίων για την Αγορά Εκκίνησης Κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση	29
3.3.9.1	Κριτήριο 1: Παρουσία υψηλών και μη παροδικών φραγμών εισόδου στην εν λόγω αγορά ..	30
3.3.9.2	Κριτήριο 2: Διάρθρωση αγοράς που δεν τείνει προς την κατεύθυνση αποτελεσματικού ανταγωνισμού μέσα στον σχετικό χρονικό ορίζοντα.....	32
3.3.9.3	Κριτήριο 3: Ανεπάρκεια της εφαρμογής μόνον της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού για την αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς.....	35
3.4	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ.....	36
ΜΕΡΟΣ 4	ΑΡΣΗ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	36
4.1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	36
4.2.	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ ΚΛΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΕΣΗ	37
4.3	ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	37
4.4	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΑΠΟΣΥΡΣΗΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	38
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α - ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΧΟΝΔΡΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ		40
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΕΩΝ ΣΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Α		41
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ - ΕΡΕΥΝΕΣ ΑΓΟΡΩΝ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ		42
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ – ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ		43
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε – ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ (ΕΠΑ).....		45

ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ/ΠΙΝΑΚΩΝ

Γράφημα 1:	Όρια μεταξύ εκκίνησης κλήσεων, τερματισμού κλήσεων και διαβιβαστικών υπηρεσιών.....	15
Γράφημα 2:	Πιθανά σενάρια εκκίνησης κλήσεων.....	18
Γράφημα 3:	Μερίδια Σταθερών Συνδέσεων.....	20
Γράφημα 4:	Μερίδια Όγκου κίνησης (λεπτά) από Σταθερό σε Σταθερό.....	20
Γράφημα 5:	Μερίδια Όγκου κίνησης (λεπτά) από Σταθερό σε Κινητό.....	21
Γράφημα 6:	Αριθμός συνδρομητών Χονδρική Ενοικίαση Γραμμής, Προεπιλογή Φορέα και Naked dsl	34

ΜΕΡΟΣ 1 ΣΥΝΟΨΗ

Σύμφωνα με το σε ισχύ ρυθμιστικό πλαίσιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ο Επίτροπος Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΡΗΕΤ) καλείται να ορίσει σχετικές αγορές στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες, καθώς και τη γεωγραφική διάσταση κάθε αγοράς μέσα στην επικράτεια, σύμφωνα με τη διαδικασία για τον ορισμό αγοράς η οποία περιγράφεται στην Οδηγία Πλαίσιο¹ και λαμβάνοντας υπόψη σχετικές Συστάσεις για τις Σχετικές Αγορές^{2 3} «Συστάσεις». Στη συνέχεια ο ΕΡΗΕΤ οφείλει να αναλύσει το καθεστώς του ανταγωνισμού που υφίσταται σε κάθε αγορά και να αξιολογήσει το ενδεχόμενο καθορισμού οργανισμού/ών με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά («ΣΙΑ»), λαμβάνοντας υπόψη τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Επιτροπής για την Ανάλυση και τη Σημαντική Ισχύ στην Αγορά⁴ («Κατευθυντήριες γραμμές για ΣΙΑ»). Η διαδικασία ανάλυσης αγοράς πρέπει να γίνει το συντομότερο δυνατό μετά την έκδοση ή οποιαδήποτε ενημέρωση της Σύστασης, σύμφωνα με το άρθρο 16 της Οδηγίας Πλαίσιο και τα σχετικά Επεξηγηματικά Έγγραφα της Επιτροπής^{5 6} τα οποία συνοδεύουν αντίστοιχα της πιο πάνω Συστάσεις.

---

¹ Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σελ.33), (Οδηγία Πλαίσιο). Μεταφέρθηκε στην Κυπριακή Νομοθεσία ως Ν.112(Ι)/2004. Η Οδηγία αυτή και το υπόλοιπο Κοινοτικό Πλαίσιο του 2002 για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες έχουν τροποποιηθεί με την Οδηγία 2009/136/ΕΚ, την Οδηγία 2009/140/ΕΚ και τον Κανονισμό 1211/2009 που εκδόθηκαν την 25^η Νοεμβρίου 2009, το περιεχόμενο των οποίων έχει ενσωματωθεί στην Κυπριακή Νομοθεσία στον Νόμο Ν.112(Ι)/2004.

² «Σύσταση της Επιτροπής της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2007» αναφορικά με σχετικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, οι οποίες επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση σύμφωνα με την Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (Ε(2007)5406 της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2007, ή άλλως 2007/879/ΕΚ, ΕΕ L 344/65 της 28.12.2007, σελ. 65). Μεταφέρθηκε στην Κυπριακή Νομοθεσία με τις Κανονιστικές Διοικητικές Πράξεις Κ.Δ.Π.147/2005 και Κ.Δ.Π.148/2005 ως εκάστοτε τροποποιούνται.

³ «Σύσταση της Επιτροπής της 9^{ης} Οκτωβρίου 2014 σχετικά με σημαντικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, οι οποίες επιδέχονται εκ των προτέρων κανονιστική ρύθμιση, σύμφωνα με την Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών»(2014/710/ΕΕ της 9^{ης} Οκτωβρίου 2014, L295/79 της 9.10.14 σελ.79).

⁴ Κατευθυντήριες Γραμμές της Επιτροπής της 11^{ης} Ιουλίου 2002 για την ανάλυση αγοράς και την εκτίμηση/ αξιολόγηση ύπαρξης Σημαντικής Ισχύος στην αγορά βάσει του κοινοτικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (2002/C/165/03 της 11/07/2002). Μεταφέρθηκε στην Κυπριακή Νομοθεσία στα Διατάγματα Κ.Δ.Π.147/2005 και Κ.Δ.Π.148/2005, ως εκάστοτε τροποποιούνται.

⁵ Explanatory Note - Accompanying Document to the Commission Recommendation on Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services – C(2007)5409.

⁶ Explanatory Note - Accompanying Document to the Commission Recommendation on Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services- SWD(2014)298

Όπως αναφέρεται στη Σύσταση της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2007, όσο και με την νέα Σύσταση της Επιτροπής της 9^{ης} Οκτωβρίου 2014⁷ όπου επί της ουσίας δεν μεταβλήθηκε η υιοθέτηση της δοκιμασία των τριών κριτηρίων σε σχέση με αυτήν, συνεχίζει να ρυθμίζεται πάνω στο ίδιο κανονιστικό πλαίσιο, όπως αυτό που ρυθμίστηκε με την υιοθέτηση της αρχικής Σύστασης της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2007. Σύμφωνα με το προοίμιο 22 της Σύστασης 2014 οι ΕΡΑ θα πρέπει να υποβάλλουν στην τρικριτηριακή δοκιμασία τις αγορές που απαριθμούνται στα παραρτήματα της Σύστασης 2003/311/ΕΚ της Επιτροπής και της Σύστασης 2007/879/ΕΚ και δεν περιλαμβάνονται πλέον στο Παράρτημα της παρούσας Σύστασης, εφόσον αυτές υπόκεινται επί του παρόντος σε ρύθμιση δεδομένων των εθνικών συνθηκών, ώστε να εκτιμούν αν, με βάση τις εθνικές συνθήκες, οι εν λόγω αγορές εξακολουθούν να επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση. Έτσι αγορές άλλες από εκείνες που έχουν περιληφθεί στο παράρτημα της Σύστασης, ορίζονται βάσει των αρχών του ανταγωνισμού που προβλέπονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού⁸ και ευθυγραμμίζονται με τις Κατευθυντήριες γραμμές για ΣΙΑ, ικανοποιώντας σωρευτικά τα ακόλουθα τρία κριτήρια:

- παρουσία υψηλών και μη παροδικών φραγμών εισόδου στην εν λόγω αγορά
- διάρθρωση αγοράς που δεν τείνει προς την κατεύθυνση αποτελεσματικού ανταγωνισμού μέσα στον σχετικό χρονικό ορίζοντα
- ανεπάρκεια της εφαρμογής μόνο της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού για την αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς.

Σε περίπτωση που με το πέρας της ανάλυσης του καθεστώτος του ανταγωνισμού σε κάθε σχετική αγορά ο ΕΡΗΕΤ καταλήγει στον καθορισμό οργανισμού/ών με ΣΙΑ, τότε στα πλαίσια άσκησης των καθηκόντων του επιβάλλει ρυθμιστικά μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 16 της Οδηγίας Πλαίσιο με στόχο την

- προώθηση του ανταγωνισμού,
- ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς, και
- προώθηση των συμφερόντων των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στα πλαίσια της παρούσας ανάλυσης ο ΕΡΗΕΤ κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

⁷ «Σύσταση της Επιτροπής της 9^{ης} Οκτωβρίου 2014» αναφορικά με σχετικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, οι οποίες επιδέχονται εκ των προτέρων κανονιστική ρύθμιση σύμφωνα με την Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» 2014/710/ΕΕ, ΕΕ L 295/79 της 11.10.2014, σελ. 79

⁸ Explanatory Note - Accompanying Document to the Commission Recommendation on Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services – C(2007)5409.

Αναφορικά με τον ορισμό της σχετικής αγοράς εκκίνησης κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση

1. Στο χρονικό πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης, η σχετική αγορά περιλαμβάνει την αυτοπρομήθεια χονδρικών υπηρεσιών εκκίνησης κλήσεων από τον εγκατεστημένο παροχέα του δημόσιου τηλεφωνικού δικτύου, μαζί με τις χονδρικές υπηρεσίες που παρέχονται σε τρίτους παροχείς λιανικών υπηρεσιών και δεν περιλαμβάνει τις υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων από εναλλακτικούς παροχείς που χρησιμοποιούν ιδιόκτητη εναλλακτική υποδομή ή/και μισθωμένη υποδομή.
2. Υπάρχει μια διακριτή σχετική αγορά στην Κύπρο για την αγορά χονδρικών υπηρεσιών εκκίνησης που καλύπτει γεωγραφικά όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Σε σχέση με την αξιολόγηση του καθεστώτος του ανταγωνισμού στην σχετική αγορά

1. Η σχετική αγορά εκκίνησης κλήσεων δεν επιδέχεται εκ των προτέρων (ex ante) ρύθμιση αφού δεν ικανοποιεί σωρευτικά τα τρία κριτήρια⁹.
2. Για την σχετική αγορά εκκίνησης κλήσεων οι ρυθμιστικές υποχρεώσεις θα αποσυρθούν μέσα σε χρονικό ορίζοντα 3 μηνών.

Ο ΕΡΗΕΤ έχει κύριο στόχο και σκοπό να υπάρχουν τέτοιες συνθήκες στις αγορές

- ο εκκίνησης κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση, ούτως ώστε να
  - ο προωθηθεί την αποδοτικότητα δικτύων,
  - ο προωθηθεί τον βιώσιμο ανταγωνισμό, και
  - ο να μεγιστοποιηθούν τα ωφελήματα των τελικών χρηστών.

Η παρούσα Δημόσια Διαβούλευση αποσκοπεί στη συλλογή σχολίων από τους ενδιαφερόμενους παροχείς σχετικά με τη διαδικασία που ακολουθήθηκε και τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε ο ΕΡΗΕΤ αναφορικά με:

⁹ Σύμφωνα με την νέα σύσταση της ΕΕ της ΕΕ «Σύσταση της Επιτροπής της 9^{ης} Οκτωβρίου 2014» » 2014/710/ΕΕ, ΕΕ L 295/79 της 11.10.2014, σελ. 79 η αγορά εκκίνησης κλήσεων δεν συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο που επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση και εφαρμόστηκε το τεστ των τριών κριτηρίων τα όποια δεν πληρούνται σωρευτικά.

- τον ορισμό της σχετικής αγοράς,
- την εφαρμογή των τριών κριτηρίων
- την απόσυρση των ρυθμιστικών υποχρεώσεων

σε σχέση με τις αγορά:

εκκίνησης κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση – αγορά 2 Σύστασης ΕΕ 17/12/2007,

ΜΕΡΟΣ 2 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.1. Νομοθετικό Πλαίσιο

Σύμφωνα με το σε ισχύ Κοινοτικό Ρυθμιστικό Πλαίσιο¹⁰, το οποίο προσβλέπει στη δημιουργία ενός κοινού εναρμονιστικού πλαισίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στοχεύει στη μείωση των εμποδίων εισόδου στην αγορά και την ενθάρρυνση των προοπτικών για αποτελεσματικό ανταγωνισμό προς όφελος των καταναλωτών, οι προς ρύθμιση αγορές ορίζονται σύμφωνα με τις αρχές της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας περί ανταγωνισμού και παρατίθενται στις σχετικές προαναφερόμενες Συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.. Εφόσον αυτό δικαιολογείται από τις εθνικές συνθήκες, δυνατόν να αναγνωριστούν από τις Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές (ΕΡΑ) και άλλες αγορές, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στα άρθρα 6 και 7 της Οδηγίας Πλαίσιο.

Ο Επίτροπος Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΡΗΕΤ) καλείται στα πλαίσια των σχετικών προνοιών της νομοθεσίας να ορίσει σχετικές αγορές στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες, καθώς και τη γεωγραφική διάσταση κάθε αγοράς μέσα στην επικράτεια, σύμφωνα με τη διαδικασία για τον ορισμό αγοράς η οποία περιγράφεται στην Οδηγία Πλαίσιο και λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πάνω αναφερόμενες Συστάσεις¹¹. Στη συνέχεια ο ΕΡΗΕΤ οφείλει να αναλύσει το καθεστώς του ανταγωνισμού που υφίσταται σε κάθε αγορά και να αξιολογήσει το ενδεχόμενο καθορισμού οργανισμού/ών με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά (ΣΙΑ), λαμβάνοντας υπόψη τις Κατευθυντήριες Γραμμές¹². Η διαδικασία ανάλυσης αγοράς πρέπει να γίνει το συντομότερο δυνατό μετά την έκδοση ή οποιαδήποτε ενημέρωση της Σύστασης, σύμφωνα με το άρθρο 16 της Οδηγίας Πλαίσιο.

Σε κάθε μια από τις αναγνωρισθείσες αγορές η ΕΡΑ είναι δυνατό να επέμβει ex-ante στα πλαίσια άσκησης των καθηκόντων της μόνο εφόσον η υπό εξέταση αγορά αξιολογείται ως μη επαρκώς ανταγωνιστική, και οργανισμός/οί καθορίζονται με ΣΙΑ¹³. Ο νομοθετικός ορισμός της ΣΙΑ αντιστοιχεί

¹⁰ Βάση για το νέο κοινοτικό ρυθμιστικό πλαίσιο αποτελούν πέντε οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ):

Οδηγία Πλαίσιο ως εκάστοτε τροποποιείται (βλ. υποσημείωση πιο πάνω).

«Οδηγία 2002/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2002 σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους» (Οδηγία για την πρόσβαση, ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σελ. 7), ως εκάστοτε τροποποιείται

«Οδηγία 2002/20/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2002 για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (Οδηγία για την αδειοδότηση, ΕΕ L108 της 24.4.2002, σελ.21),

«Οδηγία 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2002 για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (Οδηγία καθολικής υπηρεσίας, ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σελ.51), ως εκάστοτε τροποποιείται

«Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12^{ης} Ιουλίου 2002 σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών» (Οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, ΕΕ L 201, 31.07.2002, σελ. 37), ως εκάστοτε τροποποιείται οι οποίες μεταφέρθηκαν στην Κυπριακή Νομοθεσία με τον Ν.112(Ι)/2004 την 30^η Απριλίου 2004.

¹¹ Βλ. υποσημείωση 2 και 3, πιο πάνω.

¹² Βλ. υποσημείωση πιο πάνω.

¹³ Βλ. το άρθρο 14 της Οδηγίας Πλαίσιο ως προς τον νομοθετικό ορισμό της ΣΙΑ.

ουσιαστικά στην έννοια της «δεσπόζουσας θέσης» που έχει ορισθεί στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου ως «η θέση οικονομικής ισχύος η οποία επιτρέπει σε ένα οργανισμό να συμπεριφέρεται σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές του, τους πελάτες τους και τελικά τους καταναλωτές». Τα ρυθμιστικά μέτρα που μπορεί να επιβληθούν από την ΕΡΑ σε αγορά όπου διαπιστώνεται ύπαρξη οργανισμού/ών με ΣΙΑ πρέπει να είναι κατάλληλα και αναλογικά και να αποσκοπούν στην επίτευξη στόχων πολιτικής, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 8 της Οδηγίας Πλαίσιο, που περιλαμβάνουν κυρίως την

- προώθηση του ανταγωνισμού στην προσφορά υπηρεσιών/δικτύων/σχετικών διευκολύνσεων ηλεκτρονικών επικοινωνιών,
- ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς και την,
- προώθηση των συμφερόντων των καταναλωτών.

Σε περίπτωση που η ΕΡΑ αξιολογεί μια αγορά ως αρκούντως ανταγωνιστική τότε σύμφωνα με το άρθρο 16(3) της Οδηγίας Πλαίσιο η ΕΡΑ υποχρεούται

(α) να μην επιβάλει ρυθμιστικές υποχρεώσεις σε οποιοδήποτε οργανισμό,

(β) να αποσύρει από επηρεαζόμενο/ους οργανισμό/ούς ρυθμιστικές υποχρεώσεις οι οποίες επιβλήθηκαν στο παρελθόν.

Σε σχέση με την υπό εξέταση αγορά της Εκκίνησης κλήσεων (2-2007) στο Δημόσιο Σταθερό Τηλεφωνικό δίκτυο αυτή δεν συμπεριλαμβάνεται στη Σύσταση του 2014.¹⁴, Σύμφωνα με το προοίμιο 22 της Σύστασης 2014 οι ΕΡΑ θα πρέπει να υποβάλλουν στην τρικριτηριακή δοκιμασία τις αγορές που απαριθμούνται στα παραρτήματα της Σύστασης 2003/311/ΕΚ της Επιτροπής και της Σύστασης 2007/879/ΕΚ και δεν περιλαμβάνονται πλέον στο Παράρτημα της παρούσας Σύστασης, εφόσον αυτές υπόκεινται επί του παρόντος σε ρύθμιση δεδομένων των εθνικών συνθηκών, ώστε να εκτιμούν αν, με βάση τις εθνικές συνθήκες, οι εν λόγω αγορές εξακολουθούν να επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, ο ΕΡΗΕΤ θα εξετάσει κατά πόσο συντρέχουν σωρευτικά τα τρία κριτήρια για την εν λόγω Αγορά που δεν περιλαμβάνεται στη σύσταση 2014/710/ΕΕ, ώστε να αιτιολογείται η εκ των προτέρων ρύθμισή τους. Επιπλέον, στην περίπτωση όπου αιτιολογείται εκ των προτέρων ρύθμιση θα πρέπει να διερευνηθεί το επίπεδο του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά και στην περίπτωση όπου υπάρχει παροχέας με ΣΙΑ να επιβληθούν οι κατάλληλες ρυθμιστικές υποχρεώσεις. Σε περίπτωση που δεν πληρούνται σωρευτικά τα τρία κριτήρια οι υφιστάμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις θα αποσυρθούν.

---

¹⁴ Βλ. υποσημείωση 3

2.2. Προσέγγιση ΕΡΗΕΤ

Ο ΕΡΗΕΤ σύμφωνα με τις πρόνοιες του Ν.112(Ι)/2004¹⁵ και της σχετικής δευτερογενούς νομοθεσίας¹⁶, έχει συλλέξει δεδομένα και πληροφορίες από διάφορες πηγές, από το εσωτερικό και το εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένων των παροχών δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, με στόχο να διεξάγει με κάθε λεπτομέρεια και στη βάση καθιερωμένων οικονομικών και νομικών αρχών τη δραστηριότητα ορισμού και ανάλυσης της σχετικής αγοράς.

Σημειώνεται ότι η ανάλυση της σχετικής αγοράς στην οποία έχει προβεί ο ΕΡΗΕΤ, περιλαμβάνει πέρα από την εξέταση της κατάστασης της αγοράς στο πρόσφατο παρελθόν και το συστατικό της «προοπτικής»¹⁷, λαμβάνει δηλαδή υπόψη αναμενόμενες τεχνολογικές και οικονομολογικές εξελίξεις μέσα στην περίοδο που μεσολαβεί μέχρι την επόμενη ανάλυση της σχετικής αγοράς, η οποία τοποθετείται σε χρονικό ορίζοντα τριών (3) ετών από τον παρόντα χρόνο (χρονικό πλαίσιο παρούσας ανάλυσης).

Το παρόν έγγραφο τίθεται σε δημόσια διαβούλευση με στόχο τη συλλογή σχολίων από τα ενδιαφερόμενα μέρη για τη διαδικασία που έχει ακολουθηθεί και τα συμπεράσματα στα οποία ο ΕΡΗΕΤ έχει καταλήξει αναφορικά με:

- τον ορισμό σχετικής αγοράς,
- την δοκιμασία τριών κριτηρίων
- την απόσυρση των ρυθμιστικών υποχρεώσεων
σε σχέση με την αγορά:

εκκίνησης κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση – αγορά 2 (2007)

¹⁵ Ο περί Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών Νόμος του 2004, Ν.112(Ι)/2004, 30^η Απριλίου 2004.

¹⁶ Το περί Καθορισμού των Διαδικασιών Ορισμού και Ανάλυσης Αγορών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών Διάταγμα του 2005, Κ.Δ.Π.147/2005, 24/03/2005, η περί Μεθοδολογίας Ορισμού των Αγορών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών Απόφαση του 2005, Κ.Δ.Π.148/2005, 24/03/2005.

¹⁷ Βλ. παρ. 20 των Κατευθυντήριων Γραμμών.

Όλες οι απαντήσεις και τα σχόλια που θα ληφθούν κατά τη δημόσια διαβούλευση θα είναι διαθέσιμα προς όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, και θα βρίσκονται στην ιστοσελίδα του Γραφείου,¹⁸ με εξαίρεση πληροφορίες που θα δοθούν ως εμπιστευτικές και/ή ως επαγγελματικό απόρρητο και πάντα με βάση το Νόμο και τα βάσει αυτού εκδοθέντα Διατάγματα και εκδοθείσες Αποφάσεις.

Τα σχόλια των ενδιαφερομένων μερών θα ληφθούν υπόψη από τον ΕΡΗΕΤ κατά την ετοιμασία του τελικού κειμένου κοινοποίησης το οποίο θα σταλεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (στο εξής: «Επιτροπή») ως έγγραφο κοινοποίησης της αγοράς 2 (2007), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 7 της Οδηγίας Πλαίσιο και στη Σύσταση Κοινοποίησης¹⁹.

2.3. Συνεργασία με την Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (ΕΠΑ)

Ο ΕΡΗΕΤ προτίθεται να διαβουλευτεί με την ΕΠΑ στο πλαίσιο της Δημόσιας Διαβούλευσης αναφορικά με τη διαδικασία Ορισμού και Εξέτασης των σχετικών αγορών που ακολουθούν. Σε περίπτωση που ο ΕΡΗΕΤ, μετά από παρατηρήσεις της ΕΠΑ, αποφασίσει τη διαφοροποίηση οποιοδήποτε του ορισμού των σχετικών αγορών ή των πορισμάτων της εξέτασης αγορών δεσμεύεται να διενεργήσει εκ νέου δημόσια διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη παρουσιάζοντας τα νέα πορίσματα του.

2.4. Δομή Εγγράφου

Η δομή του υπολοίπου κειμένου του παρόντος εγγράφου έχει ως εξής:

Μέρος 3: Ορισμός της Σχετικής Αγοράς και εξέταση των τριών κριτηρίων

Μέρος 4: Άρση Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων

Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγιο προς Παροχείς

Παράρτημα Β: Απαντήσεις Παροχών στο Ερωτηματολόγιο του Παραρτήματος Α

Παράρτημα Γ: Έρευνες καταναλωτών

Παράρτημα Δ: Γλωσσάριο

Παράρτημα Ε: Επιστολή από ΕΠΑ

¹⁸ Αρ. 8(3), 18(2) του Διατάγματος περί καθορισμού των διαδικασιών ορισμού και ανάλυσης της αγοράς, Κ.Δ.Π.127/2005.

¹⁹ «Σύσταση της Επιτροπής της 15^{ης} Οκτωβρίου 2008 για τις κοινοποιήσεις, τις προθεσμίες και τις διαβουλεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 7 της οδηγίας 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7^{ης} Μαρτίου 2002 σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών», (κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2008) 5925) 2008/850/ΕΕ.

ΜΕΡΟΣ 3 ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

3.1 Εισαγωγή

Σύμφωνα με το άρθρο 4 της Απόφασης του Επιτρόπου²⁰, ο ΕΡΗΕΤ καλείται να προχωρήσει στη διαδικασία ορισμού της σχετικής αγοράς που ανταποκρίνεται στις συνθήκες της εθνικής αγοράς και στην προκείμενη περίπτωση στην εξέταση της σχετικής αγοράς αναφορικά με την **«εκκίνηση κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση – αγορά 2 Σύσταση 17/12/2007»** και στην εκτίμηση του καθεστώτος του ανταγωνισμού στις σχετικές αυτές αγορές, σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο, τις Συστάσεις και τις Κατευθυντήριες Γραμμές.

Ο στόχος της δραστηριότητας ορισμού της αγοράς, η οποία αποτελεί μέσο για την αξιολόγηση της επάρκειας του ανταγωνισμού και κατ' επέκταση της αναγκαιότητας επιβολής ex-ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων, είναι να αναγνωρίσει μέσα από μια συστηματική διαδικασία τους ανταγωνιστικούς περιορισμούς που αντιμετωπίζουν οι δραστηριοποιημένοι παροχείς σε μια αγορά. Μέσα από μια τέτοια διαδικασία αναγνωρίζονται οι πραγματικοί και οι εν δυνάμει ανταγωνιστές οι οποίοι δυνατόν να περιορίσουν αλλήλους από του να επιδεικνύουν συμπεριφορά ανεξάρτητη από αυτή που θα αναμένετο ως αποτέλεσμα της ύπαρξης αποδοτικού ανταγωνισμού.

Το αποτέλεσμα του ορισμού της σχετικής αγοράς εξαρτάται από την κατάληξη της εφαρμογής των κριτηρίων υποκατάστασης ζήτησης και υποκατάστασης προσφοράς, καθώς και από τον χρόνο που έχει καθορισθεί ως χρονικό πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης.²¹

Σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, μια σχετική αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που είναι επαρκώς εναλλάξιμα ή υποκατάστατα, όχι μόνο αναφορικά με τα αντικειμενικά τους χαρακτηριστικά, βάσει των οποίων είναι ιδιαίτερα κατάλληλα για την ικανοποίηση των διαρκών αναγκών των καταναλωτών, τις τιμές τους ή την επιδιωκόμενη χρήση τους, αλλά και τις συνθήκες του ανταγωνισμού όπως την ύπαρξη της προσφοράς και της ζήτησης στην εν λόγω αγορά.²² Επομένως, ο καθορισμός της σχετικής αγοράς θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που οι τελικοί χρήστες χρησιμοποιούν για τις ίδιες ανάγκες. Σημειώνεται ότι η χρήση του όρου «σχετική» αγορά υποδηλοί αξιολόγηση και της γεωγραφικής διάστασης της αγοράς, δηλαδή αξιολόγηση της τυχόν ομοιογένειας που παρατηρείται στην προσφορά/ζήτηση

²⁰ Κ.Δ.Π. 148/2005.

²¹ Η ex-ante ρύθμιση αφορά στον εντοπισμό έλλειψης επαρκούς ανταγωνισμού μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο (=χρονικό πλαίσιο παρούσας ανάλυσης).

²² Βλ. π.χ. Υπόθεση 322/81, Michelin κατά Επιτροπής [1983] συλλογή 3461, Υπόθεση C-62/86, AKZO κατά Επιτροπής, [1991] συλλογή I-3359, Υπόθεση C-333/94 P Tetra Pak κατά Επιτροπής [1996] συλλογή I-5951, υποθεση C-53/92 P, Hilti AG κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [1994] I-00667

υπηρεσιών/προϊόντων σε μια γεωγραφική περιοχή και η οποία δύναται να την διακρίνει από γειτονικά εδάφη ή γειτονική γεωγραφική περιοχή, στην οποία οι συνθήκες ανταγωνισμού είναι ουσιωδώς διαφορετικές.²³

Επιπρόσθετα, αναγνωρίζεται ότι παραδοσιακά²⁴ στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών το γεωγραφικό εύρος μιας αγοράς καθορίζεται συχνά από την έκταση που καλύπτει το σχετικό δίκτυο ή/και από πιθανούς νομοθετικούς ή ρυθμιστικούς περιορισμούς που επιβάλλονται ως προς το δικαίωμα παροχής των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών.

3.2 Κριτήρια για τον ορισμό της σχετικής αγοράς

Οι κύριοι ανταγωνιστικοί περιορισμοί που εξετάζονται κατά την αξιολόγηση της συμπεριφοράς των παροχέων σε μια αγορά αφορούν στη:

- (α) δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης²⁵ και στη
- (β) δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς²⁶.

Ένας τρίτος παράγοντας ανταγωνιστικού περιορισμού που μπορεί να λαμβάνεται υπόψη αφορά το ενδεχόμενο εν δυνάμει (δυνητικού) ανταγωνισμού. Η διαφορά μεταξύ του εν δυνάμει ανταγωνισμού και της δυνατότητας υποκατάστασης της προσφοράς έγκειται στο γεγονός ότι η υποκατάσταση από την πλευρά της προσφοράς αντιδρά σχετικά άμεσα σε πιθανή αύξηση τιμής ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας χωρίς σημαντικά έξοδα επένδυσης, ενώ ο εν δυνάμει ανταγωνισμός χρειάζεται περισσότερο χρόνο πριν ξεκινήσει να προσφέρει υπηρεσίες στην αγορά και η είσοδος του συνοδεύεται από σημαντική επένδυση.

Ο ΕΡΗΕΤ στα πλαίσια του ορισμού της σχετικής αγοράς θα λάβει υπόψη τα κριτήρια που αφορούν τη δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης και της προσφοράς, ενώ προτίθεται να χρησιμοποιήσει σε αυτά τα πλαίσια και όπου αυτό εφαρμόζεται τον «έλεγχο υποθετικού μονοπωλίου²⁷» (Hypothetical Monopolist Test ή SSNIP Test = Small but Significant Non-transitory Increase in Price). Στα πλαίσια αυτού του ελέγχου (SSNIP) μια υπηρεσία (ή ομάδα υπηρεσιών)

²³ Βλ. π.χ. Υπόθεση 27/76 United Brands κατά Επιτροπής [1978] συλλογή 207.

²⁴ Υπόθεση IV/M.1025, Mannesmann/Olivetti/Infostada.

²⁵ Επιτρέπει τον καθορισμό των προϊόντων προς τα οποία οι χρήστες μπορούν να στραφούν σε περίπτωση που παρατηρηθεί σχετική αύξηση τιμής σε ένα προϊόν της ίδιας αγοράς. Δεν είναι απαραίτητη η στροφή της πλειοψηφίας των καταναλωτών σε ένα άλλο προϊόν. Αρκεί ένας επαρκής αριθμός καταναλωτών να μεταπηδήσει σε άλλο προϊόν για να καταστήσει την αλλαγή της τιμής μη κερδοφόρα.

²⁶ Επιτρέπει την αξιολόγηση της δυνατότητας εισόδου παροχέων που δεν είναι ενεργοί στη σχετική αγορά ως αποτέλεσμα της σχετικής αύξησης στην τιμή προσφοράς.

²⁷ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής για την Πρόσβαση (EE C 265 της 22.8.1998, σελ. 2), παρ. 46 και Υπόθεση T-83/91, Tetra Pak κατά Επιτροπής [1994] συλλογή II-755, παρ. 68. Σημειώνεται ότι για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης ο έλεγχος SSNIP χρησιμοποιείται ως εργαλείο αξιολόγησης της ύπαρξης ανταγωνισμού μεταξύ διαφορετικών προϊόντων ή υπηρεσιών.

συνιστά σχετική αγορά εάν ένας υποθετικός μονοπωλιακός παροχέας μπορεί να επιβάλει μια μικρή (5-10%) και όχι μεταβατική αύξηση στην τιμή της υπηρεσίας πέραν του επιπέδου που ορίζει ο ανταγωνισμός, χωρίς να μειωθούν οι πωλήσεις του σε σημείο που η αύξηση αυτή να μην είναι επικερδής.²⁸

Ο ΕΡΗΕΤ θα ακολουθήσει την Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον ορισμό των σχετικών αγορών²⁹ και θα λάβει υπόψη τον παράγοντα του εν δυνάμει ανταγωνισμού κατά την αξιολόγηση του καθεστώτος του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά.

3.3 Ορισμός Σχετικής Αγοράς

3.3.1 Όρια μεταξύ εκκίνησης κλήσεων, τερματισμού κλήσεων και διαβιβαστικών υπηρεσιών

Οι υπηρεσίες χονδρικής που απαιτούνται για την υποστήριξη της παροχής λιανικών τηλεφωνικών υπηρεσιών από άκρο σε άκρο είναι η χονδρική εκκίνηση κλήσεων, η χονδρική διαβίβαση κλήσεων (όπου είναι απαραίτητη) και ο χονδρικός τερματισμός κλήσεων. Στα πλαίσια ανάλυσης της αγοράς, κάθε Ρυθμιστική Αρχή έχει υποχρέωση να καθορίσει τα όρια μεταξύ των διαφορετικών αυτών υπηρεσιών χονδρικής.

Η διαβίβαση της κλήσης συνίσταται, εξ ορισμού, στην υπηρεσία, που μεσολαβεί ανάμεσα στην εκκίνηση και τον τερματισμό μιας κλήσης. Η Επιτροπή θεωρεί την εκκίνηση κλήσης ως τοπική υπηρεσία, και τον τερματισμό κλήσης ως υπηρεσία που, όπως περιγράφεται πιο πάνω, μπορεί να παρέχεται μαζί με τη διαβίβαση κλήσης. Η Επιτροπή ορίζει όλη τη μεταφορά κλήσεων μεταξύ των περιφερειακών τηλεφωνικών κέντρων ως διαβιβαστικές υπηρεσίες.

Ο ΕΡΗΕΤ προτείνει να καθορίσει τα όρια των σχετικών αγορών για "την εκκίνηση κλήσεων" και "τον τερματισμό κλήσεων" στο επίπεδο τοπικού τηλεφωνικού κέντρου (βλ. γράφημα 1).

Η οριοθέτηση αυτή της "εκκίνησης κλήσης" εφαρμόζεται ως προς τις κλήσεις που εκκινούν και τερματίζονται στο ίδιο τηλεφωνικό κέντρο, κλήσεις που εκκινούν και τερματίζονται στο ίδιο δίκτυο

²⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές, παρ.40.

²⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (Επίσημη Εφημερίδα C 372 της 9,12,1997, σ. 5).

³⁰ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 802/2004, της 7ης Απριλίου 2004, για την εφαρμογή του κανονισμού του (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 133 της 30/04/2004, σ. 0001 – 0039, Παράρτημα Ι, Τμήμα 6).

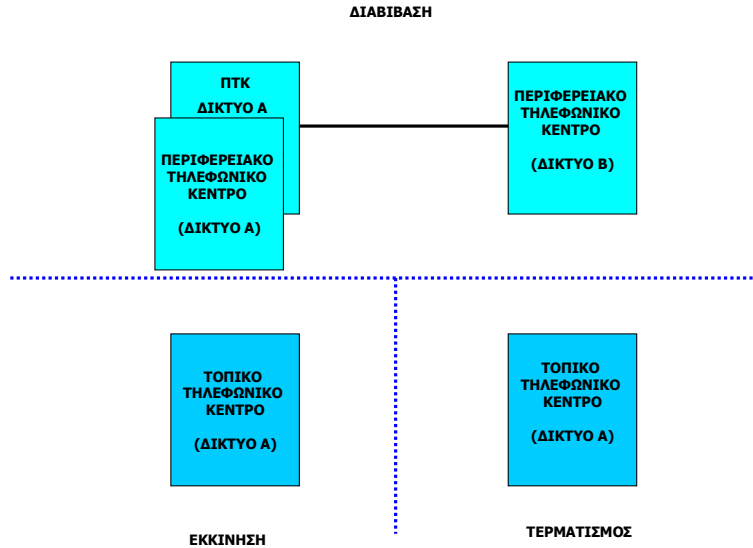
με απλή διαβίβαση, κλήσεις που εκκινούν και τερματίζονται στο ίδιο δίκτυο με διπλή μεταβίβαση, κλήσεις προς διεθνείς προορισμούς και κλήσεις που εκκινούν από ένα δίκτυο και τερματίζονται σε δίκτυα άλλων παροχέων.

Το όριο που αφορά στον "τερματισμό κλήσης" τυχάνει εφαρμογής ως προς τις κλήσεις που εκκινούν και τερματίζονται στο ίδιο τηλεφωνικό κέντρο, κλήσεις που τερματίζονται στο δίκτυο με απλή μεταβίβαση, κλήσεις που τερματίζονται στο δίκτυο με διπλή μεταβίβαση και κλήσεις που τερματίζονται σε τοπικό τηλεφωνικό κέντρο και προέρχονται από άλλα δίκτυα.

Η διαβίβαση περιλαμβάνει όλα τα άλλα στοιχεία της δρομολόγησης κλήσης πέρα από το τοπικό κέντρο, συμπεριλαμβανομένου τουλάχιστον ενός περιφερειακού τηλεφωνικού κέντρου: Περιλαμβάνει δηλαδή κλήσεις που δρομολογούνται μέσω δύο περιφερειακών τηλεφωνικών κέντρων εάν η αναφορά γίνεται στο αυτό δίκτυο ενώ τουλάχιστον ενός εάν η αναφορά γίνεται σε πέραν του ενός δικτύου. Τα κέντρα διαβίβασης μπορούν να είναι μέρος του δικτύου του παροχέα εκκίνησης, του παροχέα τερματισμού ή ενός τρίτου παροχέα.

Τα στοιχεία των υπηρεσιών που περιγράφονται πιο πάνω μπορούν να απεικονιστούν ως φαίνεται στο Γράφημα 1:

Γράφημα 1: Όρια μεταξύ εκκίνησης κλήσεων, τερματισμού κλήσεων και διαβιβαστικών υπηρεσιών

Με βάση τα όρια αυτά ο ΕΡΗΕΤ θα εξετάσει τον ορισμό αγοράς για τις υπηρεσίες εκκίνησης, κλήσεων.

3.3.2 Ορισμός Σχετικής Αγοράς Εκκίνησης κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση – Αγορά 2 (2007)

Η χονδρική αγορά περιλαμβάνει την εκκίνηση κλήσεων που μπορεί να παρέχονται ανά λεπτό ή χωρητικότητα η οποία δύναται να παρέχεται μαζί με υπηρεσίες μεταγωγής (switching) ή/και μεταφορά (conveyance) κλήσεων.

Στην Αιτιολογική Έκθεση της Σύστασης 17/12/2007, η Επιτροπή σχολιάζει ότι οι δύο άμεσες εναλλακτικές μέθοδοι παροχής υπηρεσιών εκκίνησης τηλεφωνικών κλήσεων, δηλαδή η δημιουργία εναλλακτικού δικτύου τοπικής πρόσβασης στο οποίο μπορεί να συνδεθεί ο τελικός χρήστης και η αγορά ή μίσθωση μιας τέτοιας σύνδεσης στον τελικό χρήστη (π.χ. μέσω αδεσμοποίητης τοπικής πρόσβασης) συνεπάγονται σημαντικές επενδύσεις και σημαντικούς, μη παροδικούς, φραγμούς εισόδου στην αγορά αυτή από εναλλακτικούς παροχείς. Η αγορά αυτή συμπεριλήφθηκε αρχικά στον κατάλογο των αγορών που επιδέχονται, εκ των προτέρων (ex ante) ρυθμιστικά μέτρα γιατί οι συνθήκες αυτές δεν αναμένετο να τροποποιηθούν σημαντικά τα επόμενα 3-4 χρόνια, σε βαθμό που

θα επέτρεπε την ανάπτυξη αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά αυτή. Επίσης κρίθηκε ότι οι αναγκαίες ρυθμιστικές επεμβάσεις δεν μπορούσαν να στηριχθούν μόνο στο δίκαιο του ανταγωνισμού³¹.

Με την νέα σύσταση της Επιτροπής της 9^{ης} Οκτωβρίου 2014 η χονδρική αγορά εκκίνησης κλήσεων έχει αφαιρεθεί από τον κατάλογο των αγορών που επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση. Οι λόγοι για τους οποίους αφαιρέθηκε η αγορά αυτή που περιλαμβάνει τις υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων βρίσκονται στην Αιτιολογική Έκθεση της Σύστασης 9^{ης} Οκτωβρίου 2014³², που συνοδεύει την σχετική προαναφερόμενη Σύσταση της 9/10/14 όπου σύμφωνα με αυτή, η διαδικασία υποκατάστασης σταθερής από κινητή, η διαθεσιμότητα των προϊόντων χονδρικής πρόσβασης (LLU, bitstream), η μετάβαση σε IP δίκτυα, και η αυξανόμενη χρήση του VoIP/VoB, όπως επίσης η αύξηση του NGA και η εγκατάσταση απευθείας σύνδεσης στους τελικούς χρήστες μειώνουν ουσιαστικά τα εμπόδια εισόδου από άποψη μελλοντικής προοπτικής. Οι πιο πάνω λόγοι οδήγησαν στο συμπέρασμα ως διαφαίνεται στην προαναφερόμενη Αιτιολογική Έκθεση ότι η αγορά της χονδρικής υπηρεσίας εκκίνησης κλήσεων τείνει προς αποτελεσματικό ανταγωνισμό από μελλοντική προοπτική. Με βάση τα πιο πάνω, το τεστ των τριών κριτηρίων δεν ικανοποιείται πλέον όσον αφορά την αγορά εκκίνησης, με αποτέλεσμα να μην επιδέχεται πλέον η εν λόγω αγορά εκ των προτέρων ρύθμιση. Παρά ταύτα στην Αιτιολογική Έκθεση αναφέρεται ότι είναι δυνατόν κάποια κράτη μέλη να διαπιστώσουν ότι κάποιες αγορές ακόμη χαρακτηρίζονται από σοβαρά και ανυπερβλήτα εμπόδια εισόδου στην σχετική αγορά, για τον συγκεκριμένο χρόνο, τα οποία όμως θα μειωθούν στο πέρασμα του χρόνου. Δεδομένου του μεγάλου αριθμού των εθνικών αγορών όπου η αγορά χονδρικής παροχής υπηρεσιών εκκίνησης τηλεφωνικών κλήσεων δεν έχει ακόμα διαπιστωθεί ότι είναι ικανοποιητικά ανταγωνιστική, είναι πιθανόν ορισμένες EPA, επειδή δεν διαπίστωσαν ακόμα οποιαδήποτε ξεκάθαρη τάση συσχετισμού απευθείας μεταξύ επαρκούς ανταγωνισμού στις εθνικές αγορές τους και στην επαρκή μείωση των εμποδίων εισδοχής, σε αυτή την περίπτωση η αγορά θα πρέπει να διατηρήσει την εκ των προτέρων ρύθμιση δεδομένου ότι ικανοποιείται η εφαρμογή του τεστ των τριών κριτηρίων για την συνεπακόλουθη χρονική περίοδο εξέτασης της αγοράς. Τέλος σύμφωνα με το σκεπτικό της Αιτιολογικής Έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ημερ. 9/10/14 πάντα παραμένει στην διακριτική ευχέρεια του EPA να αξιολογήσει την πλήρωση ή όχι των τριών κριτηρίων με στόχο να πιστοποιήσει κατά πόσον ικανοποιούνται στην συγκεκριμένη αγορά, αν τέτοια αξιολόγηση εμφανίζεται ως η πιο κατάλληλη.

Σύμφωνα με τα όσα διαπιστώθηκαν και αποτυπώθηκαν στην Αιτιολογική Έκθεση της Σύστασης 9/10/14 είναι και το προοίμιο 22 της Σύστασης της 9^{ης} Οκτωβρίου 2014 όπου οι EPA θα πρέπει να

³¹ Βλ. Αιτιολογική Έκθεση της Σύστασης 17/12/2007 σελ. 25

³² SWD (2014)298

υποβάλουν στην τρικριτηριακή δοκιμασία τις αγορές που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα της σύστασης 2003/311/EK και της σύστασης 2007/879/EK, και δεν περιλαμβάνονται πλέον στο παράρτημα της παρούσας σύστασης, εφόσον αυτές υπόκεινται επί του παρόντος σε ρύθμιση δεδομένων των εθνικών συνθηκών, ώστε να εκτιμούν, αν με βάση τις εθνικές συνθήκες, οι εν λόγω αγορές εξακολουθούν να επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, ο ΕΡΗΕΤ μετά τον ορισμό της σχετικής αγοράς θα εξετάσει κατά πόσο συντρέχουν σωρευτικά τα τρία κριτήρια για την αγορά της εκκίνησης κλήσεων, ώστε να αιτιολογείται η εκ των προτέρων ρύθμισή τους. Επιπλέον, στην περίπτωση όπου αιτιολογείται εκ των προτέρων ρύθμιση θα πρέπει να διερευνηθεί το επίπεδο του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά και στην περίπτωση όπου υπάρχει παροχέας με ΣΙΑ θα επιβληθούν οι κατάλληλες ρυθμιστικές υποχρεώσεις. Σε περίπτωση που δεν πληρούνται σωρευτικά τα τρία κριτήρια οι υφιστάμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις θα αποσυρθούν.

Ο ΕΡΗΕΤ, σε ό,τι αφορά στον ορισμό της αγοράς, δεν διαφοροποιείται από τον προηγούμενο κύκλο εξέτασης των αγορών και θεωρεί ως αφετηρία ότι η σχετική αγορά περιλαμβάνει υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων για την παροχή τηλεφωνικών κλήσεων στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση³³.

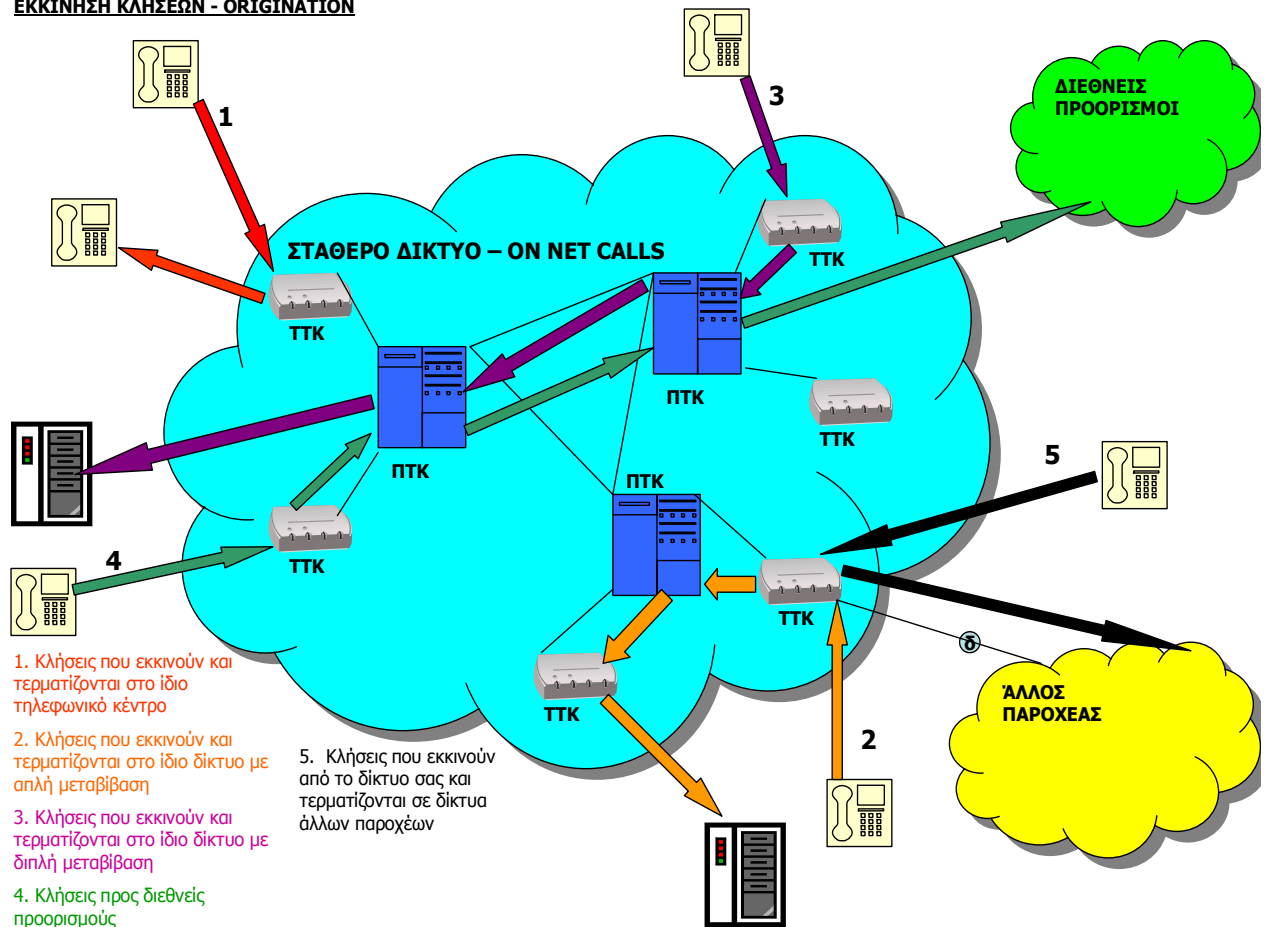
3.3.3. Η Σχετική Αγορά εκκίνησης κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση

Οι χονδρικές υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων παρέχονται ως προς τις κλήσεις που εκκινούν και τερματίζονται στο ίδιο τηλεφωνικό κέντρο, τις κλήσεις που εκκινούν και τερματίζονται στο ίδιο δίκτυο με απλή μεταβίβαση, τις κλήσεις που εκκινούν και τερματίζονται στο ίδιο δίκτυο με διπλή μεταβίβαση, τις κλήσεις προς διεθνείς προορισμούς και τις κλήσεις που εκκινούν από ένα δίκτυο και τερματίζονται σε άλλα εθνικά δίκτυα (βλέπε γράφημα 2).

Γράφημα 2: Πιθανά σενάρια εκκίνησης κλήσεων

³³ Ο αριθμός των συνδρομητών που έχουν σύνδεση για πρόσβαση στο διαδίκτυο μέσω dial-up είναι ελάχιστος και δεν υπάρχει αντικείμενο για να συμπεριληφθεί.

ΕΚΚΙΝΗΣΗ ΚΛΗΣΕΩΝ - ORIGINATION

ΤΤΚ= Τοπικό Τηλεφωνικό Κέντρο

ΠΤΚ= Περιφερειακό Τοπικό Κέντρο (Πύλες Μέσων)

Ο ΕΡΗΕΤ υιοθετεί την άποψη ότι το πεδίο της σχετικής αγοράς υπηρεσιών εκκίνησης κλήσεων είναι σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα της ζήτησης από παροχείς που επιθυμούν να παρέχουν υπηρεσίες λιανικής πρόσβασης και επικοινωνιών κατωτέρου σταδίου.

Σαν αποτέλεσμα, η ζήτηση για υπηρεσίες χονδρικής εκκίνησης κλήσεων προέρχεται από:

- Παροχείς υπηρεσιών που δεν έχουν άμεση σύνδεση (δηλαδή παροχείς που χρησιμοποιούν Προεπιλογή Φορέα ('CPS'), Επιλογή Φορέα ('CS')) και «προμηθεύονται» την εκκίνηση (και πιθανώς και τη διαβίβαση) από τον εγκατεστημένο παροχέα,

- Παροχείς τερματισμού που επιθυμούν να τερματίζουν κλήσεις (π.χ. όταν η λιανική κλήση χρεώνεται με βάση την αρχή «ο καλούμενος πληρώνει» ο παροχέας τερματισμού ουσιαστικά αγοράζει υπηρεσίες εκκίνησης), και

- Το λιανικό τμήμα κατώτερου σταδίου του παροχέα (αυτοπρομήθεια).

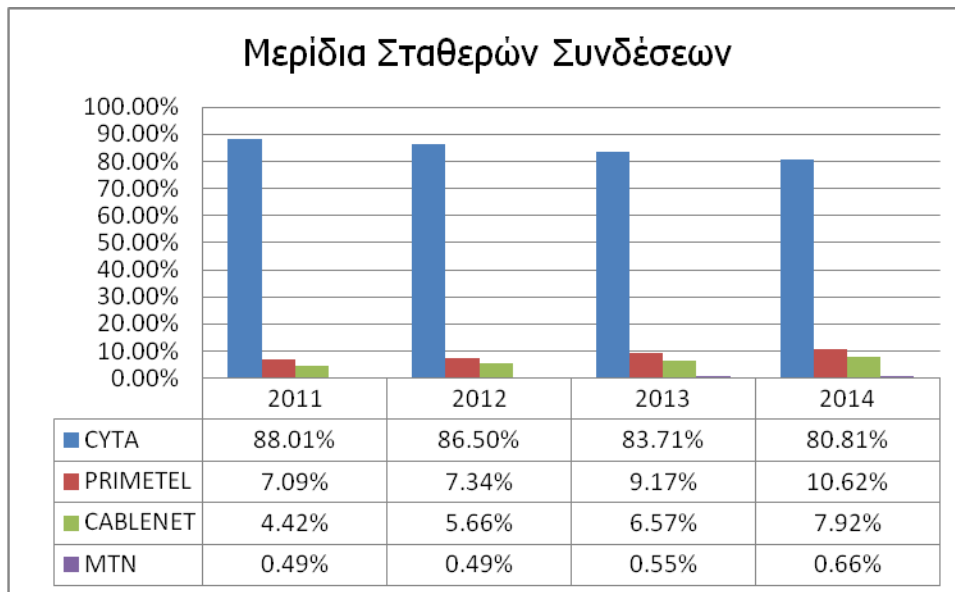
3.3.3.1. Δομή Λιανικής Αγοράς και Χονδρικής Αγοράς

Δομή Λιανικής Αγοράς

Στην λιανική αγορά σταθερής τηλεφωνίας πέραν του εγκατεστημένου παροχέα (CYTA) παρέχουν υπηρεσίες, συμπεριλαμβανόμενων και φωνητικών, μέσω αδεσμοποίητης πρόσβασης στον τοπικό βρόχο οι εταιρείες PRIMETEL και MTN και μέσω καλωδιακής υποδομής η CABLENET. Επίσης η εταιρεία CALLSAT δραστηριοποιείται κυρίως μέσω επιλογής/προεπιλογής φορέα ή μέσω τηλεφωνικών καρτών (μορφή προπληρωμένης τηλεφωνίας όπου ένας παροχέας που παρέχει υπηρεσίες αποκτά συνδέσεις λιανικής στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε συναφείς περιοχές έτσι ώστε οι τελικοί χρήστες να μπορούν να καλούν σε ένα συγκεκριμένο αριθμό του παροχέα μέσω του οποίου θα έχουν πρόσβαση σε διάφορες υπηρεσίες).

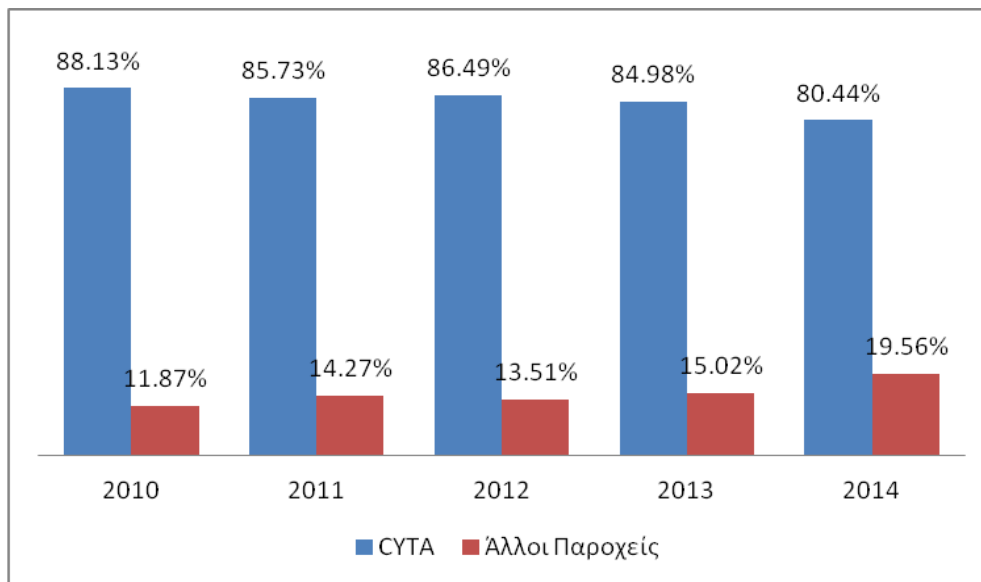
Τα μερίδια σταθερών συνδέσεων αγορά παρουσιάζονται στο πιο κάτω γράφημα.

Γράφημα 3: Μερίδια Σταθερών Συνδέσεων

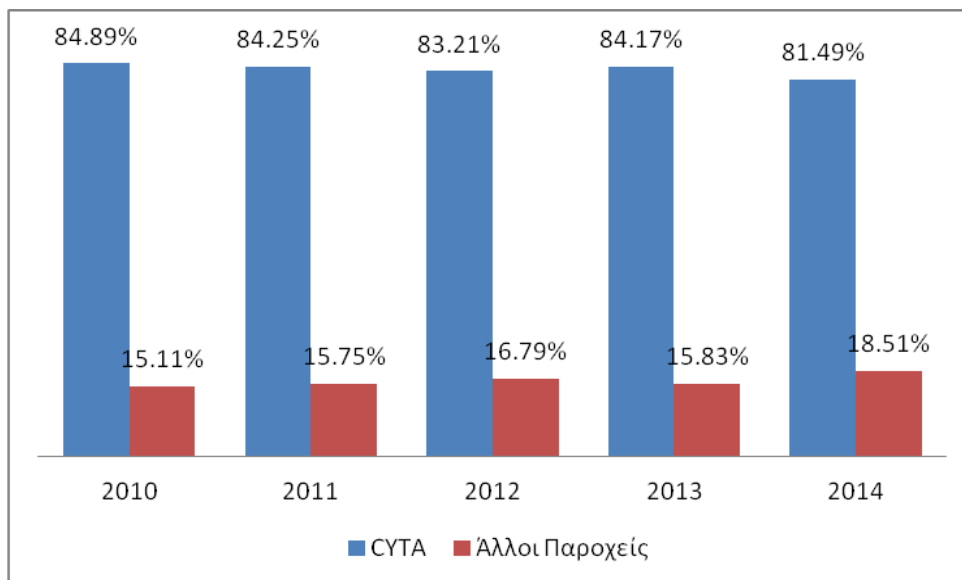

Τα μερίδια κλήσεων από σταθερή θέση παρουσιάζονται στα δύο γραφήματα που ακολουθούν

Γράφημα 4: Μερίδια Όγκου κίνησης (λεπτά) από Σταθερό σε Σταθερό

Γράφημα 5: Μερίδια Όγκου κίνησης (λεπτά) από Σταθερό σε Κινητό

Δομή χονδρικής αγοράς

Αναφορικά με την χονδρική υπηρεσία εκκίνησης κλήσεων η CYTA (εγκατεστημένος παροχέας) είναι ο μόνος παροχέας με ιδιόκτητο εθνικό δίκτυο σταθερής τηλεφωνίας και ιδιόκτητο δίκτυο πρόσβασης στον τελικό χρήστη σε όλη την γεωγραφική επικράτεια της χώρας.

3.3.3.2 Δυνατότητα υποκατάστασης από πλευράς της ζήτησης σε χονδρικό επίπεδο

Η εκκίνηση μίας κλήσης μπορεί να γίνει υπό την μορφή της αυτοπρομήθειας από έναν παροχέα με ιδιόκτητη υποδομή (ο οποίος παρέχει τη σύνδεση των τελικών χρηστών στο δίκτυο, το τοπικό δίκτυο πρόσβασης και τις υπηρεσίες μετάδοσης για τη σύνδεση) ή να παρέχεται από έναν τέτοιο παροχέα σε εναλλακτικούς παροχείς υπηρεσιών.

Ένας εναλλακτικός παροχέας λιανικών υπηρεσιών θα μπορούσε ενδεχομένως να αποφύγει την αγορά χονδρικών υπηρεσιών εκκίνησης κλήσεων από ένα παροχέα κάνοντας χρήση μιας εναλλακτικής μεθόδου σύνδεσης των τελικών χρηστών με το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο, εφόσον τα λειτουργικά και οικονομικά χαρακτηριστικά μιας τέτοιας μεθόδου της επιτρέπουν να λειτουργήσει ως υποκατάστατο.

Λόγω του σημαντικού κόστους και χρόνου που απαιτείται για την κατασκευή και εγκατάσταση εναλλακτικών δικτύων πρόσβασης μεγάλης κλίμακας ο ΕΡΗΕΤ δεν θεωρεί ότι, για την χρονική περίοδο της παρούσας εξέτασης αγοράς, μια τέτοια λύση μπορεί να αποτελέσει για τους παροχείς που παρέχουν κυρίως λιανικές φωνητικές υπηρεσίες βιώσιμο υποκατάστατο των υπηρεσιών εκκίνησης κλήσεων. Στην Κύπρο σήμερα δραστηριοποιείται μια εταιρεία παροχής υπηρεσιών μέσω καλωδιακής υποδομής (CABLENET), της οποίας κύρια δραστηριότητα είναι η παροχή τηλεόρασης και διαδικτύου και άλλες δύο εταιρείες (PRIMETEL και MTN)που προσφέρουν κυρίως ευρυζωνικές υπηρεσίες μέσω αδεσμοποίητης (περιλαμβανομένης της μεριζόμενης) πρόσβασης στο τοπικό βρόχο και υπό-βρόχο και μέσω της χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης (bitstream) του δικτύου του εγκατεστημένου παροχέα (CYTA). Μια εταιρεία η CALLSAT δραστηριοποιείται κυρίως στην παροχή σταθερής τηλεφωνίας μέσω χονδρικής ενοικίασης και επιλογής προεπιλογής³⁴.

Ο ΕΡΗΕΤ θεωρεί ότι η κατασκευή ενός εναλλακτικού δικτύου πλήρους κάλυψης δεν αποτελεί βιώσιμο υποκατάστατο των υπηρεσιών χονδρικής εκκίνησης κλήσεων σε μια μικρή αλλά ουσιώδη

³⁴ Πηγή απαντήσεις παροχέων στο ερωτηματολόγιο λιανικής.

αύξηση των τιμών. Οι πιθανοί εναλλακτικοί παροχείς στενοζωνικών υπηρεσιών δεν είναι σε θέση να κατασκευάσουν ένα εναλλακτικό δίκτυο πρόσβασης αρκετά γρήγορα η σε αποδοτική κλίμακα ελαχίστου κόστους, ώστε να περιορίσουν ένα υποθετικό μονοπωλιακό παροχέα εκκίνησης κλήσεων σταθερής να μην αυξήσει την τιμή του κατά ένα μικρό αλλά σημαντικό ποσό.

Εκτός από την κατασκευή ενός εναλλακτικού δικτύου, ένας παροχέας υπηρεσιών μπορεί να αγοράσει ή να μισθώσει τη σύνδεση του δικτύου με τον τελικό χρήστη από τον εγκατεστημένο παροχέα (π.χ. να αποκτήσει έναν αδεσμοποίητο τοπικό βρόχο) γεγονός που ήδη υφίσταται στην κυπριακή αγορά από δύο παροχείς. Εντούτοις, η άποψη του ΕΡΗΕΤ είναι ότι η λύση αυτή δεν αποτελεί υποκατάστατο της εκκίνησης κλήσεων.

Οι αδεσμοποίητοι τοπικοί βρόχοι επιτρέπουν στους νεοεισερχόμενους παροχείς να αναλάβουν τον έλεγχο του τοπικού βρόχου. Ουσιαστικά, ο νεοεισερχόμενος παροχέας χρησιμοποιεί τον δικό του εξοπλισμό μεταγωγής και επεκτείνει τον αδεσμοποίητο τοπικό βρόχο έως τις δικές του εγκαταστάσεις μεταγωγής.

Υπάρχει όμως μια σημαντική διαφορά ανάμεσα στη λειτουργικότητα που παρέχεται από την χονδρική εκκίνηση κλήσεων και τον αδεσμοποίητο τοπικό βρόχο. Οι αδεσμοποίητοι τοπικοί βρόχοι παρέχουν στον παροχέα τον έλεγχο του τερματικού σημείου δικτύου του τελικού χρήστη και καθιστούν δυνατή την παροχή ενός ευρέος φάσματος υπηρεσιών. Έτσι εκτείνονται σημαντικά πέρα από τη λειτουργικότητα των χονδρικών μεταγόμενων υπηρεσιών εκκίνησης. Ωστόσο, ενώ οι αδεσμοποίητοι τοπικοί βρόχοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν τεχνικά για την παροχή φωνητικών υπηρεσιών, οι εναλλακτικοί παροχείς τους χρησιμοποιούν κυρίως για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών³⁵. Από την άλλη πλευρά, οι υπηρεσίες χονδρικής εκκίνησης κλήσεων δεν μπορούν να υποκαταστήσουν τη λειτουργικότητα που προσφέρουν οι τοπικοί βρόχοι. Είναι όλο και περισσότερο εμφανές ότι το κόστος που συνεπάγεται, για τον εναλλακτικό παροχέα, η πρόσβαση σε αδεσμοποίητο τοπικό βρόχο καθιστά την λύση αυτή εμπορικά ενδιαφέρουσα κυρίως (αν όχι αποκλειστικά) ως τεχνική λύση για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών παρά ως υποκατάστατο της εκκίνησης κλήσεων στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο και μόνο.

Επί πλέον, για τους εναλλακτικούς παροχείς, το κόστος εισόδου στην αγορά μέσω τοπικού βρόχου είναι γενικά μεγαλύτερο της παροχής υπηρεσιών μέσω επιλογής φορέα. Οι οικονομικές και τεχνικές ιδιαιτερότητες των δύο αυτών εμπορικών εναλλακτικών λύσεων δείχνουν λοιπόν ότι ο

---

³⁵ Παροχή κυρίως πακέτων ευρυζωνικών υπηρεσιών τριπλού παιχνιδιού-Τηλεόραση-Διαδίκτυο-Τηλεφωνία.

αδεσμοποίητος τοπικός βρόχος δεν αποτελεί υποκατάστατο, από πλευράς ζήτησης, της πρόσβασης σε υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων.

Οι εναλλακτικοί παροχείς θα μπορούσαν ακόμη ενδεχομένως να αποκτήσουν χονδρικές μισθωμένες γραμμές ή μερικώς μισθωμένα κυκλώματα για να επεκτείνουν τα δίκτυα τους στις εγκαταστάσεις του πελάτη, τουλάχιστον για τις περιοχές που υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση πελατών. Εντούτοις, μια τέτοια λύση είναι γενικά οικονομικά ασύμφορη μια και η κίνηση που θα εξυπηρετούσε η μίσθωση αυτή δεν θα ήταν τόση ώστε να δικαιολογεί το υψηλότερο κόστος σε επίπεδο χονδρικής. Η τιμολόγηση των υπηρεσιών εκκίνησης κλήσεων και των τερματικών τμημάτων των μισθωμένων γραμμών, αντίστοιχα, απεικονίζουν τις σημαντικές λειτουργικές διαφορές που χαρακτηρίζουν τις υπηρεσίες που υποστηρίζονται από τις δυο αυτές τεχνικές λύσεις, και οι οποίες καθιστούν απίθανο οι παροχείς λιανικών υπηρεσιών να στρέφονταν στη μίσθωση γραμμών ως εναλλακτική λύση σε περίπτωση μίας αύξησης 5 - 10% στην τιμή της χονδρικής υπηρεσίας εκκίνησης κλήσεων που παρέχει ο εγκατεστημένος παροχέας.

Εξάλλου, ένας παροχέας υπηρεσιών που αποκτά μια μισθωμένη γραμμή, συμπεριλαμβανομένου του τοπικού άκρου που τερματίζει στο τερματικό σημείο του δικτύου του τελικού χρήστη, δεν αποκτά μια υπηρεσία που είναι λειτουργικά ισοδύναμη με τη χονδρική υπηρεσία εκκίνησης κλήσεων. Μια μισθωμένη γραμμή παρέχει στον αγοραστή τον έλεγχο του σημείου πρόσβασης δικτύου του τελικού χρήστη, και όχι της μεταφοράς κίνησης μεταξύ εκείνου του σημείου πρόσβασης και του κύριου κέντρου μεταγωγής. Παρέχει αποκλειστική (dedicated), παρά μεταγόμενη (switched), χωρητικότητα και, με μια κατάλληλα ρυθμισμένη μισθωμένη γραμμή, ο αγοραστής μπορεί να παρέχει ένα ευρύ πεδίο λιανικών υπηρεσιών στον τελικό χρήστη³⁶.

Ο ΕΡΗΕΤ συμπεραίνει λοιπόν ότι οι παροχείς επιλογής / προεπιλογής φορέα (ή οι παροχείς τερματισμού) δεν έχουν τη δυνατότητα να υποκαταστήσουν τις υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων που προσφέρει ο εγκατεστημένος παροχέας μέσω του πλήρους εθνικού δικτύου του με την ανάπτυξη ιδιόκτητου δικτύου, ή με την αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο, ή με τις υπηρεσίες μισθωμένων γραμμών. Επομένως, οι εν λόγω εναλλακτικοί τύποι πρόσβασης δεν αποτελούν λειτουργικά υποκατάστατα για τις υπηρεσίες εκκίνησης ενός δημόσιου δικτύου που επιτρέπει την εκκίνηση κλήσεων.

3.3.3.3 Δυνατότητα υποκατάστασης από πλευράς προσφοράς σε χονδρικό επίπεδο

³⁶ Βλ. επίσης έγγραφο κοινοποίησης ΓΕΡΗΕΤ 06/2014 για τη Χονδρική Αγορά Τερματικών Τμημάτων Μισθωμένων Γραμμών

Το κύριο ερώτημα για την υποκαταστασιμότητα από πλευράς της προσφοράς είναι αν ένας παροχέας συνδέσεων σε τελικούς χρήστες (μέσω μισθωμένων συνδέσεων είτε μέσω άλλης ιδιόκτητης υποδομής) θα μπορούσε να παρέχει με σχετική ευκολία, και στα χρονικά πλαίσια της εξέτασης της αγοράς, χονδρικές υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων σε άλλους παροχείς λιανικών υπηρεσιών, σε απάντηση αύξησης 5 - 10% στην τιμή από έναν υποθετικό μονοπωλιακό παροχέα.

Στην παρούσα φάση στην Κυπριακή αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών ο μόνος ιδιοκτήτης συνδέσεων σε τελικούς χρήστες (κυρίως μέσω στρεπτών χάλκινων καλωδίων τα οποία συνδέονται σε τοπικά τηλεφωνικά κέντρα τα οποία συνδέονται μεταξύ τους μέσω πυλών μέσων είναι ο εγκατεστημένος παροχέας.

Στην Κύπρο σήμερα δραστηριοποιείται μόνο μια εταιρεία παροχής υπηρεσιών μέσω εναλλακτικής, καλωδιακής υποδομής (CABLENET). Η κύρια δραστηριότητα της εταιρείας είναι η παροχή καλωδιακής τηλεόρασης και διαδικτύου. Πέραν τούτου, και με βάση την αιτιολογική έκθεση³⁷, η παροχή χονδρικών υπηρεσιών αδεσμοποίητης πρόσβασης στο ομοαξονικό καλώδιο δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί τεχνικά δυνατή αλλά ούτε και οικονομικά βιώσιμη λόγω του υψηλού κόστους μετάβασης από ένα παραδοσιακό τηλεφωνικό δίκτυο (υποδομή σε χάλκινα ζεύγη) σε ένα δίκτυο ομοαξονικών καλωδίων (cable) σε εθνική κλίμακα³⁸.

Πρόσθετα, στην Κυπριακή αγορά δεν έχουν αναπτυχθεί ακόμα δίκτυα του τύπου PLC (Power Line Communications), FWA (Fixed Wireless Access), FTTx (Fiber to the x), γεγονός που οδηγεί στο ασφαλές συμπέρασμα ότι για την χρονική διάρκεια της παρούσας εξέτασης αγοράς δεν πρόκειται να προσφερθούν υπηρεσίες που να είναι δυνατό να υποκαταστήσουν την προσφορά σε χονδρικό επίπεδο.

Το συμπέρασμα του ΕΡΗΕΤ είναι λοιπόν ότι η παροχή υπηρεσιών εκκίνησης κλήσεων από εναλλακτικούς παροχείς δικτύων μέσω εναλλακτικών υποδομών ή/και μισθωμένων υποδομών δεν είναι υποκατάστατα των εκκίνησης κλήσεων που προσφέρει ο εγκατεστημένος παροχέας, και άρα δεν ανήκουν στην ίδια αγορά.

---

³⁷ Αιτιολογική Έκθεση Σύστασης Σχετικών Αγορών (Explanatory Memorandum sec (2007) 1483), σελίδες 31-32. "While upgraded cable systems have become more widely developed and deployed in some parts of the Community, such systems overall still have a limited coverage. Moreover, the unbundling of cable networks at this stage does not appear technologically possible, or economically viable, so that an equivalent service to local loop unbundling cannot be provided over cable networks. However, the indirect constraint exercised by cable networks will need to be taken into account when assessing whether an operator enjoys SMP."

³⁸ Η εταιρεία CABLENET δεν έχει εθνική κάλυψη και επικεντρώνεται κυρίως στις αστικές περιοχές Λευκωσίας, Λεμεσού και Λάρνακας.

3.3.4 Ανήκουν οι υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων που παρέχονται για ίδια χρήση (αυτοπρομήθεια) στη ίδια αγορά με τις χονδρικές υπηρεσίες που παρέχονται σε τρίτους παροχείς λιανικών υπηρεσιών;

Η αυτοπρομήθεια υπηρεσιών χονδρικής εκκίνησης κλήσεων συνίσταται στην εσωτερική παροχή των υπηρεσιών αυτών από τις μονάδες χονδρικής στις μονάδες της λιανικής ενός και του ίδιου οργανισμού. Αποτελεί λοιπόν μια μορφή «παραγωγής για εσωτερική κατανάλωση». Στο Κοινοτικό Δίκαιο ανταγωνισμού, η εσωτερική κατανάλωση κατά κανόνα δεν λαμβάνεται υπ' όψιν για τους σκοπούς ορισμού της αγοράς και των μεριδίων αγοράς. Αντιθέτως, η σημασία της αναγνωρίζεται γενικά από την Επιτροπή στο πλαίσιο της ανάλυσης των συνθηκών ανταγωνισμού, ως ένας από τους παράγοντες περιορισμού του ανταγωνισμού ή ενίσχυσης της θέσης που μια επιχείρηση κατέχει στην αγορά.³⁹ Ωστόσο, ο κανόνας αυτός δεν είναι απόλυτος⁴⁰ και οι ιδιομορφίες του τομέα ηλεκτρονικών επικοινωνιών είναι δυνατόν να δικαιολογούν μια επανεξέταση του ρόλου της αυτοπρομήθειας κατά την εξέταση μιας αγοράς⁴¹. Είναι απαραίτητο να αποκλίνει κανείς από αυτήν την πρακτική σε εκείνες τις περιπτώσεις όπου τα χαρακτηριστικά συγκεκριμένων αγορών είναι τέτοια, ώστε η αυτό-παροχή να ασκεί ανταγωνιστική πίεση στις πωλήσεις προς τρίτα μέρη.

Ο ΕΡΗΕΤ έχει εξετάσει κατά πόσο πρέπει να περιληφθεί η αυτοπρομήθεια χονδρικών υπηρεσιών εκκίνησης κλήσεων στη σχετική αγορά υπηρεσιών.

Στη σημερινή Κυπριακή αγορά, τόσο η αυτοπρομήθεια χονδρικής εκκίνησης κλήσεων όσο και η παροχή υπηρεσιών χονδρικής εκκίνησης κλήσεων μονοπωλούνται ουσιαστικά από τον εγκατεστημένο παροχέα. Σύμφωνα με τις ισχύουσες ρυθμιστικές υποχρεώσεις του ο εγκατεστημένος παροχέας οφείλει να παρέχει υπηρεσίες χονδρικής εκκίνησης κλήσεων σε άλλους παροχείς με συνθήκες διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης και προσανατολισμού στο κόστος. Οι ρυθμιστικές αυτές υποχρεώσεις εξασφαλίζουν ότι τα λειτουργικά χαρακτηριστικά και το κόστος της υπηρεσίας εκκίνησης κλήσεων που παρέχει ο εγκατεστημένος παροχέας δεν διαφέρουν από εκείνα που αφορούν την παροχή αντίστοιχης υπηρεσίας για τις εσωτερικές ανάγκες του δικτύου του εγκατεστημένου παροχέα, δηλαδή την αυτοπρομήθεια. Η ύπαρξη των ρυθμιστικών αυτών υποχρεώσεων οφείλει να ληφθεί υπ' όψιν κατά τον ορισμό και την ανάλυση της αγοράς, όπως έχει άλλωστε υποστηρίξει και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε άλλες υποθέσεις.⁴² Το σκεπτικό αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η αυτοπρομήθεια χονδρικών υπηρεσιών εκκίνησης κλήσεων πρέπει να

³⁹ Βλ. π.χ. το σχετικό σχόλιο της Επιτροπής στην παρ. 98 των «Κατευθυντήριων γραμμών για τους κάθετους περιορισμούς», Επίσημη Εφημερίδα C 291 της 13.10.2000, σελ. 1.

⁴⁰ Π.χ. στην Υπόθεση T-310/01 (Schneider Electric κατά Επιτροπής, συλλογή [2002] II-04071, παρ. 292) το Πρωτοδικείο έκρινε ότι κακώς η Επιτροπή δεν είχε συνυπολογίσει στα μερίδια αγοράς δύο κάθετα διαρθρωμένων παραγωγών τις εσωτερικές πωλήσεις τους.

⁴¹ Σχετική είναι και η αναφορά στην επεξηγηματική έκθεση της Επιτροπής (σελ.18) αναφορικά με την νέα σύσταση ημ.9/10/2014

⁴² Βλ. π.χ. την απόφαση της Επιτροπής της 17.5.2005 C(2005) 1442 τελικό, με την οποία αυτή απέρριψε την ανάλυση τύπου «Greenfield» που είχε προτείνει η ΕΡΑ της Γερμανίας.

περιληφθεί στην σχετική αγορά υπηρεσιών μαζί με τις χονδρικές υπηρεσίες που παρέχονται σε τρίτους παροχείς λιανικών υπηρεσιών, με βάση τα κοινά λειτουργικά και κοστολογικά στοιχεία των δύο αυτών υπηρεσιών.

3.3.5 Ανήκουν στην ίδια αγορά οι υπηρεσίες εκκίνησης τηλεφωνικών κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση ανεξάρτητα από την κατηγορία αριθμού για τον οποίο προορίζονται;

Οι υπό εξέταση υπηρεσίες εκκίνησης μπορεί να εξυπηρετούν κλήσεις προς διαφορετικές κατηγορίες αριθμών (γεωγραφικών/μη γεωγραφικών, εθνικών/διεθνών, σύντομων αριθμών κλπ.). Αξίζει λοιπόν να εξετασθεί εάν οι διαφορετικοί αυτοί τύποι κλήσεων επηρεάζουν την προσφερόμενη υπηρεσία εκκίνησης τηλεφωνικών κλήσεων σε βαθμό που θα οδηγούσε ενδεχομένως στη δημιουργία διακριτών αγορών υπηρεσιών εκκίνησης, ανάλογα με τον τελικό προορισμό της κλήσης.

Η άποψη του ΕΡΗΕΤ είναι ότι μια τέτοια διαφοροποίηση δεν φαίνεται να δικαιολογείται και ότι επομένως οι υπηρεσίες εκκίνησης τηλεφωνικών κλήσεων από το δημόσιο σταθερό δίκτυο συνθέτουν μία ενιαία αγορά, ανεξάρτητα από την κατηγορία του καλούμενου αριθμού. Σε επίπεδο λιανικής, είναι γεγονός ότι ο βαθμός και οι συνθήκες χρήσης (προ)επιλογής φορέα διαφέρουν ανάλογα με την κατηγορία της κλήσης. Όπως στο επίπεδο της υπό εξέταση χονδρικής υπηρεσίας εκκίνησης που προσφέρεται, δεν υπάρχει διαφοροποίηση: η υπηρεσία είναι η ίδια, και οι συνθήκες ανταγωνισμού για την παροχή της που εξετάστηκαν πιο πάνω παραμένουν अपαράλλακτες.

3.3.6 Ανήκουν στην ίδια αγορά οι υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση εάν κάνουν χρήση πρωτοκόλλου IP για σκοπούς διασύνδεσης ή/και εσωτερικής δρομολόγησης των κλήσεων αυτών;

Όπως έχει παρατηρήσει η Επιτροπή, «σήμερα ο κυριότερος παράγων εξέλιξης στα δίκτυα είναι η σύγκλισή τους σε ένα ενιαίο ολοκληρωμένο δίκτυο με βάση το πρωτόκολλο IP για την συνδυασμένη παροχή υπηρεσιών δεδομένων, φωνής και βίντεο.⁴³ Η εξέλιξη αυτή προκαλεί μεταξύ άλλων το ερώτημα εάν η διασύνδεση IP και η εσωτερική μεταφορά κλήσεων μέσα σε ένα δίκτυο που κάνουν χρήση, εν όλω ή εν μέρει, πρωτοκόλλου IP αποτελούν μέρος μίας νέας αγοράς ή εμπίπτουν, ανάλογα με την περίπτωση, στις υπό εξέταση αγορά εκκίνησης κλήσεων.

Εκ πρώτης όψεως, το ερώτημα αυτό μπορεί να μοιάζει πρόωρο με βάση τα δεδομένα της Κυπριακής αγοράς. Η CYTA δεν παρέχει ούτε προσφέρει στο παρόν στάδιο διασύνδεση IP. Με βάση τα

⁴³ Ενότητα 6.2 της Αιτιολογικής Έκθεσης για την «Σύσταση της Επιτροπής της 7ης Μαΐου 2009 σχετικά με την κανονιστική ρύθμιση των τελών τερματισμού σταθερών και κινητών επικοινωνιών στην ΕΕ», ΕΕ L 124/67, 20.5.2009.

ερωτηματολόγια που στάλθηκαν στους παροχείς για τους σκοπούς της παρούσας εξέτασης διαπιστώθηκε ενδιαφέρον για μια τέτοια σύνδεση από ορισμένους (αλλά όχι όλους) εναλλακτικούς παροχείς.

Όμως με βάση την πρόθεση της CYTA όπως την παρουσίασε στο ΓΕΡΗΕΤ στις αρχές του Φεβρουαρίου 2015, ο ΕΡΗΕΤ θεωρεί πολύ πιθανή την μετάβαση του δικτύου της CYTA σε δίκτυο IP/NGN μέσα στα πλαίσια του χρονικού διαστήματος αναφοράς, δηλ. τα 2-3 επόμενα χρόνια.

Παρά τις σημαντικές επιπτώσεις της εξέλιξης αυτής στο κόστος λειτουργίας του δικτύου και τις τεχνικές συνθήκες προσφοράς υπηρεσιών, δεν υπάρχουν αυτή τη στιγμή κάποια στοιχεία που να υποστηρίζουν το ενδεχόμενο δημιουργίας μία νέας, διακριτής, αγοράς υπηρεσιών για εκκίνηση κλήσεων που θα βασίζεται σε πρωτόκολλο IP. Η μετάβαση σε δίκτυο IP είναι σταδιακή διαδικασία εσωτερικής αναβάθμισης ενός υφισταμένου δικτύου που δεν φαίνεται, προς το παρόν τουλάχιστον, να οδηγεί σε απότομη μετάβαση σε ποιοτικά διαφορετικές συνθήκες ανταγωνισμού, υποκαταστασιμότητας από πλευράς ζήτησης ή προσφοράς ή άλλων στοιχείων που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν τον ορισμό μιας νέας αγοράς. Ως εκ τούτου, η εξέλιξη αυτή δεν φαίνεται να επηρεάζει τον ορισμό της σχετικής αγοράς εκκίνησης, στα πλαίσια της παρούσας διαβούλευσης.

3.3.7 Σχετική γεωγραφική αγορά

Μια σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι εν λόγω παροχείς δραστηριοποιούνται στην παροχή και προμήθεια υπηρεσιών, σχετικά με τις οποίες οι συνθήκες του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς ούτως ώστε να διαχωρίζονται από γειτονικές περιοχές.

Με τη βάση αυτή, ο ΕΡΗΕΤ θεωρεί ότι η σχετική γεωγραφική αγορά για την αγορά χονδρικών υπηρεσιών εκκίνησης κλήσεων που προσδιορίστηκε πιο πάνω είναι εθνική και περιλαμβάνει όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η άποψη αυτή βασίζεται πρωτίστως στο γεγονός ότι ο εγκατεστημένος παροχέας προσφέρει τις υπηρεσίες του υπό επαρκώς ομοιογενείς όρους και προϋποθέσεις μέσα στην γεωγραφική αυτή περιοχή και στην απουσία εναλλακτικών δικτύων που θα μπορούσαν να διαφοροποιήσουν αισθητά τις συνθήκες ανταγωνισμού σε συγκεκριμένες περιοχές της επικράτειας.

3.3.8 Συμπέρασμα ως προς τον ορισμό της αγοράς

Τα συμπεράσματα του ΕΡΗΕΤ αναφορικά με τον ορισμό της αγοράς εκκίνησης κλήσεων στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχονται σε σταθερή θέση είναι ότι:

- Οι υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων από εναλλακτικούς φορείς που χρησιμοποιούν ιδιόκτητη εναλλακτική υποδομή ή/και μισθωμένη υποδομή δεν ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά με τις χονδρικές υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων που προσφέρει ο εγκατεστημένος παροχέας,
- η αυτοπρομήθεια χονδρικών υπηρεσιών εκκίνησης κλήσεων από τον εγκατεστημένο παροχέα του δημόσιου τηλεφωνικού δικτύου πρέπει να περιληφθεί στην σχετική αγορά υπηρεσιών μαζί με τις χονδρικές υπηρεσίες που αυτός παρέχει σε τρίτους παροχείς λιανικών υπηρεσιών, και
- η σχετική γεωγραφική αγορά για την αγορά χονδρικών υπηρεσιών εκκίνησης είναι εθνική και περιλαμβάνει όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.

3.3.9 Εξέταση Τριών Κριτηρίων για την Αγορά Εκκίνησης Κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση

Σύμφωνα με την τελευταία Σύσταση της 9^{ης} Οκτωβρίου 2014 στην παράγραφο 22 του προοιμίου αναφέρεται ότι οι ΕΡΑ θα πρέπει να υποβάλλουν στην τρικριτηριακή δοκιμασία τις αγορές που απαριθμούνται στα παραρτήματα της σύστασης 2003/311/ΕΚ της Επιτροπής και της σύστασης 2007/879/ΕΚ και δεν περιλαμβάνονται πλέον στο παράρτημα της παρούσας Σύστασης, εφόσον αυτές υπόκεινται επί του παρόντος. Σε ρύθμιση δεδομένων των εθνικών συνθηκών, ώστε αν εκτιμούν αν, με βάση τις εθνικές συνθήκες, οι εν λόγω αγορές εξακολουθούν να επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση.

Τα τρία αυτά κριτήρια, που πρέπει να ικανοποιούνται σωρευτικά, είναι:

- παρουσία υψηλών και μη παροδικών φραγμών εισόδου στην εν λόγω αγορά
- διάρθρωση αγοράς που δεν τείνει προς την κατεύθυνση αποτελεσματικού ανταγωνισμού μέσα στον σχετικό χρονικό ορίζοντα
- ανεπάρκεια της εφαρμογής μόνο της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού για την αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς.

Ο ΕΡΗΕΤ θα εξετάσει εάν, για την αγορά εκκίνησης κλήσεων, ικανοποιούνται σωρευτικά τα τρία κριτήρια⁴⁴ λαμβάνοντας υπόψη τα όσα αναφέρονται στη παράγραφο 11 του προοιμίου της σύστασης (2014) αναφορικά με τα τρία κριτήρια.

3.3.9.1 Κριτήριο 1: Παρουσία υψηλών και μη παροδικών φραγμών εισόδου στην εν λόγω αγορά

Όσον αφορά το πρώτο κριτήριο, σύμφωνα με την Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δύο τύποι φραγμών εισόδου στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών εμφανίζονται να είναι σχετικοί:

- (α) διαρθρωτικοί φραγμοί και
- (β) νομικοί ή κανονιστικοί φραγμοί.

Οι νομικοί ή κανονιστικοί φραγμοί εισόδου δεν βασίζονται σε οικονομικές συνθήκες αλλά απορρέουν από νομοθετικά, διοικητικά ή άλλα κρατικά μέτρα που επηρεάζουν απευθείας τους όρους εισόδου ή/και τη θέση των φορέων στη σχετική αγορά. Παράδειγμα νομικού ή κανονιστικού φραγμού εισόδου στην αγορά είναι η επιβολή ορίου στο αριθμό των επιχειρήσεων που έχουν πρόσβαση στο ραδιοφάσμα για την παροχή σχετικών υπηρεσιών.

Ο ΕΡΗΕΤ είναι της άποψης ότι δεν υφίστανται οποιονδήποτε νομικοί ή κανονιστικοί φραγμοί εισόδου.

Οι διαρθρωτικοί φραγμοί εισόδου είναι αποτέλεσμα του αρχικού κόστους ή των συνθηκών ζήτησης που δημιουργούν ασύμμετρους όρους μεταξύ κατεστημένων και νεοεισερχόμενων παροχέων, παρεμποδίζοντας ή αποτρέποντας την είσοδο των τελευταίων στη αγορά. Για παράδειγμα, είναι δυνατόν να εντοπισθούν υψηλοί διαρθρωτικοί φραγμοί όταν η αγορά χαρακτηρίζεται από απόλυτα πλεονεκτήματα κόστους, σημαντικές οικονομίες κλίμακας και/η εύρους δραστηριοτήτων, περιορισμούς παραγωγικής ικανότητας και υψηλό μη ανακτήσιμο κόστος. Συναφής διαρθρωτικός φραγμός μπορεί επίσης να υπάρχει όταν για τη παροχή υπηρεσίας απαιτείται μια συνιστώσα δικτύου της οποίας η αναπαραγωγή είναι είτε τεχνικώς ανέφικτη είτε εφικτή μεν, αλλά με κόστος ασύμφορο για τους ανταγωνιστές.

Δεδομένου ότι δεν υφίστανται οιοδήποτε νομοθετικοί ή κανονιστικοί φραγμοί εισόδου ο ΕΡΗΕΤ εστιάζει στους διαρθρωτικούς φραγμούς και εξετάζει τους παράγοντες της ύπαρξης υψηλών εφάπαξ εξόδων (sunk costs).

⁴⁴ Το έγγραφο ERG(08)21 είναι αρκούντως υποβοηθητικό στην ανάλυση των τριών κριτηρίων.

Το όλο φάσμα της ανάλυσης λαμβάνει υπόψη την ύπαρξη παροχών που δραστηριοποιούνται μόνο ή/και στην παροχή στενοζωνικής σύνδεσης σε καταναλωτές. Η εκκίνηση κλήσεων αντιστοιχεί σε λιανικό επίπεδο στη δυνατότητα πραγματοποίησης κλήσεων. Σε χονδρικό επίπεδο, οι εναλλακτικοί παροχείς που δεν έχουν άμεση σύνδεση με τους τελικούς χρήστες η αγορά εκκίνηση κλήσεων είναι απαραίτητη⁴⁵.

Το απαιτούμενο κόστος των επενδύσεων που θα ήταν αναγκασμένος ένας παροχέας να καταβάλει ώστε να είναι σε θέση να εισέλθει στην αγορά πρόσβασης με την κατασκευή του δικού του δικτύου είναι σημαντικό και προϋποθέτει υψηλά έξοδα. Από την άλλη, το κόστος της αρχικής επένδυσης για πρόσβαση από εναλλακτικούς παροχείς δεν θεωρείται ότι θα είναι ψηλό δεδομένου της ύπαρξης ρυθμιστικών υποχρεώσεων ΑΠΤΒ ή bitstream στις αγορές 4 (2007) και 5(2007). Ωστόσο το εάν και κατά πόσον τα έξοδα εισόδου αποτρέπουν την είσοδο σε μία αγορά δεν μπορεί να αποφασισθεί με βάση και μόνο το απόλυτο ύψος των εξόδων αυτών, αλλά είναι συνάρτηση και των αναμενόμενων εσόδων και κέρδους που αναμένεται να ακολουθήσουν αυτή την είσοδο στην αγορά. Εάν τα αναμενόμενα περιθώρια κέρδους είναι πολύ περιορισμένα ή και ανύπαρκτα, ακόμα και ένα μικρό σχετικό κόστος εισόδου καθίσταται απαγορευτικό. Και στις δύο περιπτώσεις οι παροχείς τόσο με την ανάπτυξη ιδιόκτητης υποδομής⁴⁶ όσο και την παροχή υπηρεσιών μέσω αδεσμοποίησης (περιλαμβανομένης της μεριζόμενης) πρόσβασης στο τοπικό βρόχο και υπό-βρόχο και μέσω της χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης (bitstream) του δικτύου του εγκατεστημένου παροχέα(CYTA)⁴⁷, δεν θα προχωρούσαν σε επενδύσεις μόνο για να προσφέρουν πρόσβαση σε καταναλωτές που θέλουν μόνο στενοζωνική σύνδεση. Η στροφή των εναλλακτικών φορέων προς τις τεχνικές αυτές δυνατότητες, που ανήκουν σε άλλες σχετικές αγορές, εξασθενίζει ακόμη περισσότερο το οικονομικό κίνητρο οποιωνδήποτε επενδύσεων, από εναλλακτικούς φορείς, στην προσφορά υπηρεσιών μόνο στενοζωνικής πρόσβασης για την πραγματοποίηση κλήσεων.

Στην Κύπρο, η μεγάλη πλειοψηφία των καταναλωτών επιλέγουν να έχουν τον ίδιο παροχέα πρόσβασης και υπηρεσιών τηλεφωνικών κλήσεων. Συγκεκριμένα, ένας περιορισμένος αριθμός παροχών προσφέρει υπηρεσίες τηλεφωνικών κλήσεων στους τελικούς χρήστες μόνο μέσω επιλογής και προεπιλογής φορέα, αποσιπώντας πολύ μικρό μέχρι σήμερα μερίδιο της CYTA στην αγορά σταθερής τηλεφωνίας παρόλο που σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έρευνας αγοράς

⁴⁵ Η χονδρική εκκίνηση κλήσεων συνδυάζεται με υπηρεσίες Επιλογή/Προεπιλογή φορέα για την πραγματοποίηση κλήσεων.

⁴⁶ Εταιρεία Cablenet

καταναλωτών που καταγράφεται ότι 25% των νοικοκυριών και 30% των επιχειρηματικών συνδρομητών δεν έχουν σύνδεση στο διαδίκτυο (RAI Consultants Ltd Ιούλιος 2014)⁴⁸.

Ο αριθμός των συνδρομητών επιλογής/προεπιλογής φορέα, μειώνεται σταθερά τα τελευταία χρόνια και αριθμούσε περίπου 10,000 καταναλωτές⁴⁹. Σημειώνεται ότι ένας παροχέας (CALLSAT) που κατέχει περίπου το 1% της αγοράς βασίζει σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα το επιχειρηματικό του σχέδιο σε αυτό το μοντέλο προσφοράς κλήσεων ενώ ένας άλλος παροχέας που παρέχει ευρύ φάσμα ευρυζωνικών υπηρεσιών (PRIMETEL) το συνδυάζει με την ευρυζωνική πρόσβαση μέσω (bitstream) του δικτύου του εγκατεστημένου παροχέα. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία υπάρχει αυξημένη ζήτηση από του εναλλακτικούς παροχείς για την υπηρεσία naked dsl. Το 2014 οι συνδέσεις naked dsl αυξήθηκαν κατά 47.80%.

Μια σημαντική εξέλιξη που διαφοροποιεί την κατάσταση είναι η δεδηλωμένη απόφαση του εγκαταστημένου παροχέα (CYTA)⁵⁰ για μετεξέλιξη του δικτύου σε τεχνολογία IP μέσα σε δύο χρόνια. Αυτό θα έχει επιπτώσεις στα προσφερόμενα χονδρικά προϊόντα και τον τερματισμό των υπηρεσιών επιλογής/προεπιλογής φορέα μέσα σε δύο χρόνια με τον παράλληλο τερματισμό της προσφοράς σε νέους πελάτες με τη σταδιακή μεταφορά τους σε εναλλακτικά προϊόντα (naked xdsl) Επίσης οι υπηρεσίες χονδρικής ενοικίασης θα συνεχίσουν να παρέχονται σε υφιστάμενους πελάτες⁵¹ για περίοδο 2 χρόνων αφού μεταφερθούν σε προϊόντα BBT με τον παράλληλο τερματισμό της προσφοράς σε νέους πελάτες. Πρόθεση της CYTA είναι να καταργήσει την προσφορά χονδρικής ενοικίασης της γραμμής και να μεταφερθούν οι πελάτες των εναλλακτικών παροχέων χωρίς πρόσθετο τέλος σε υπηρεσίας ευρυζωνικής πρόσβασης (naked xdsl). Οι συνδέσεις IP μέσω naked xdsl επιτρέπουν στον τελικό χρήστη να διατηρήσει μια σταθερή στενοζωνική (IP) πρόσβαση χωρίς να χρειάζεται να πληρώνει για επιπλέον υπηρεσίες, όπως η ευρυζωνική πρόσβαση στο διαδίκτυο εάν δεν το επιθυμεί και επιπλέον παροχείς που δραστηριοποιούνται μέσω επιλογής/προεπιλογής και χονδρικής ενοικίασης γραμμής να διατηρήσουν τους πελάτες τους.

Με βάση τα πιο πάνω ο ΕΡΗΕΤ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι και χωρίς τις ρυθμιστικές υποχρεώσεις της (προ)επιλογής φορέα και χονδρικής ενοικίασης γραμμής τα εφάπαξ έξοδα (sunk costs) μειώνονται σημαντικά με την παροχή naked xdsl και ως εκ τούτου περιορίζεται σημαντικά η παρουσία υψηλών και μη παροδικών φραγμών εισόδου στη σχετική αγορά.

3.3.9.2 Κριτήριο 2: Διάρθρωση αγοράς που δεν τείνει προς την κατεύθυνση αποτελεσματικού ανταγωνισμού μέσα στον σχετικό χρονικό ορίζοντα

⁴⁸ Περίπου το 30% των συνδρομητών της CYTA έχουν στενοζωνική σύνδεση.

⁴⁹ 31/12/2014

⁵⁰ Όπως παρουσιάστηκε στο ΓΕΡΗΕΤ στις 3 Φεβρουαρίου 2015

⁵¹ Στις 30/6/2015 υπήρχαν 3313 γραμμές.

Ακόμη και όταν μια αγορά χαρακτηρίζεται από υψηλούς φραγμούς εισόδου, άλλοι διαθρωτικοί παράγοντες της συγκεκριμένης αγοράς ενδέχεται να συνεπάγονται ότι αυτή δεν παύει να τείνει προς πραγματικό ανταγωνισμό εντός κατάλληλου χρονικού ορίζοντα. Η τάση προς πραγματικό ανταγωνισμό προϋποθέτει ότι η αγορά θα περιέλθει στην κατάσταση πραγματικού ανταγωνισμού, χωρίς εκ των προτέρων ρύθμιση, είτε εντός της περιόδου ανασκόπησης ή αργότερα, υπό τον όρο ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου ανασκόπησης, είναι διαθέσιμα σαφή αποδεικτικά στοιχεία θετικής δυναμικής της αγοράς. Η δυναμική της αγοράς μπορεί, για παράδειγμα, να οφείλεται στις τεχνολογικές εξελίξεις ή στην σύγκλιση προϊόντων και αγορών που ενδεχομένως ασκεί ανταγωνιστικές πιέσεις μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διακριτές αγορές προϊόντων.

Όπως στην περίπτωση της πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο από σταθερή θέση, εξετάζεται η περίπτωση ο ανταγωνισμός στην αγορά χονδρικής εκκίνησης κλήσεων να επηρεάζεται από την αυξημένη τάση χρήσης κινητής τηλεφωνίας. Σε περίπτωση που η κινητή τηλεφωνία μπορεί να θεωρηθεί υποκατάστατο της σταθερής τηλεφωνίας η χονδρική αγορά εκκίνησης κλήσεων σταθερής θα υπόκειται σε άμεση ανταγωνιστική πίεση από την αγορά εκκίνησης της κινητής τηλεφωνίας.

Παρόλο που η πρόσβαση τόσο σταθερής όσο και κινητής τηλεφωνίας εξακολουθεί να είναι το πιο κοινό σενάριο μεταξύ των καταναλωτών στην Κύπρο⁵², υπάρχει μια αυξητική τάση στα νοικοκυριά⁵³ που έχουν μόνο κινητή πρόσβαση και η ανταγωνιστική πίεση που η σταθερή τηλεφωνία επιδέχεται από τις υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας και υπηρεσίες ΟΤΤ αναμένεται να ενταθεί στο σύντομο μέλλον.

Όσο αφορά την ανταγωνιστική πίεση που πιθανόν να προέρχεται από τους παροχείς τόσο με την ανάπτυξη ιδιόκτητης υποδομής⁵⁴ όσο και την παροχή υπηρεσιών μέσω αδεσμοποίησης (περιλαμβανομένης της μεριζόμενης) πρόσβασης στο τοπικό βρόχο και υπό-βρόχο και μέσω της χονδρικής ευρυζωνικής πρόσβασης (bitstream) του δικτύου του εγκατεστημένου παροχέα (CYTA)⁵⁵, όπως αναλύεται στο έγγραφο ΓΕΡΗΕΤ ΕΑ 1(2007)/ΔΔ12/2015 της πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο από σταθερή θέση στενοζωνικής σύνδεσης οι διαθέσιμες προσφορές

⁵² Σύμφωνα με την έρευνα 'Special Eurobarometer 414'-E-Communications and Telecom Single Market Household Survey' March 2014 το 63% των Νοικοκυριών στην Κύπρο έχουν σταθερή και κινητή πρόσβαση.

Σύμφωνα με την έρευνα καταναλωτών που πραγματοποιήθηκε για το ΓΕΡΗΕΤ 92% των καταναλωτών σταθερής πρόσβασης είχαν και κινητή γραμμή (RAI Consultants Ltd Ιούλιος 2014)

⁵³ Σύμφωνα με έρευνα 'Special Eurobarometer 414'-E-Communications and Telecom Single Market Household Survey' March 2014 υπήρξε αύξηση 7% από το 2011 για νοικοκυριά που έχουν μόνο πρόσβαση σε κινητή τηλεφωνία.

⁵⁴ Εταιρεία Cablenet

⁵⁵ Εταιρείες Primetel, και MTN.

ευρυζωνικής πρόσβασης δεν θεωρούνται υποκατάστατα της στενοζωνικής πρόσβασης και παροχές δεν προσφέρουν προϊόντα ευρυζωνικής πρόσβασης μόνο για την πραγματοποίηση κλήσεων αλλά ως πακέτο με άλλη υπηρεσία κυρίως μαζί με ευρυζωνική πρόσβαση στο διαδίκτυο. Παρά την αύξηση των ευρυζωνικών συνδέσεων των πελατών τόσο του εγκατεστημένου παροχέα όσο και των άλλων παροχέων μεγάλο ποσοστό των συνδρομητών της CYTA είναι συνδρομητές έχουν μόνο στενοζωνική σύνδεση. Όμως η δυνατότητα στη CYTA να ενεργεί ανεξάρτητα από τον ανταγωνισμό και του καταναλωτές περιορίζεται με την προσφορά του naked xdsl⁵⁶ μέσω δικτύων IP όπως περιγράφεται πιο πάνω και με τις πρόνοιες της Απόφασης Επιτρόπου ΚΔΠ 318/14 περί Καθορισμού του πεδίου της Καθολικής Υπηρεσίας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών που μεταξύ άλλων επιβάλλει στον καθολικό παροχέα να παρέχει σύνδεση στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε προσιτές τιμές.

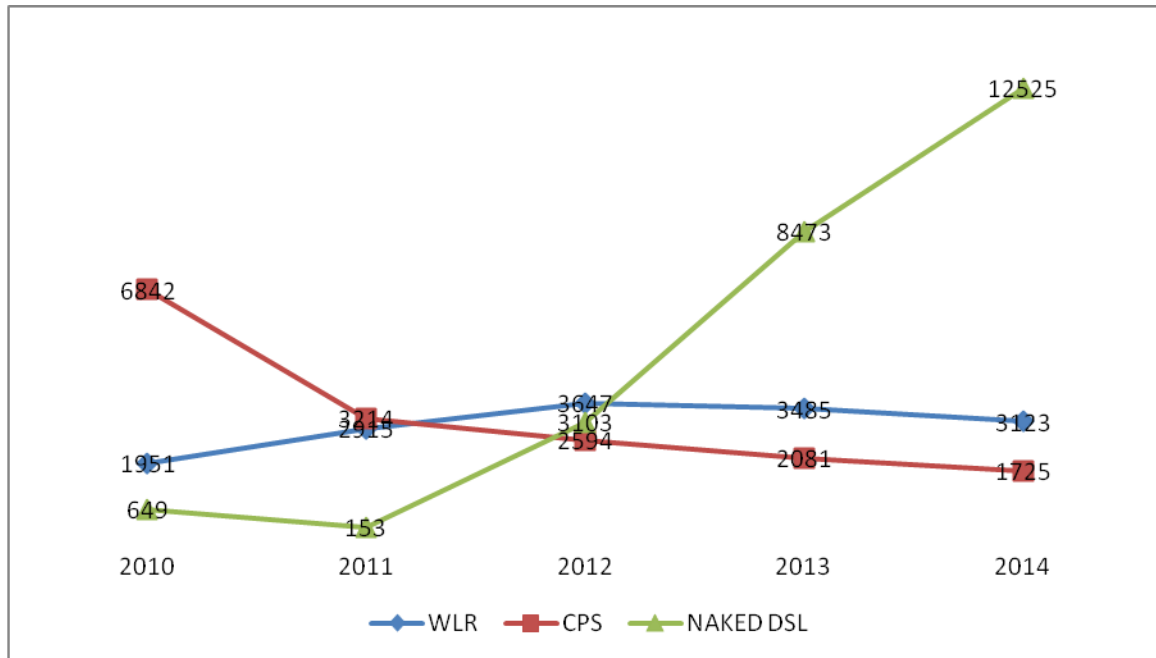
Η χονδρική εκκίνηση κλήσεων από τον εγκατεστημένο παροχέα, παρέχεται σε μεγάλο βαθμό σε παροχές υπηρεσιών που δεν έχουν άμεση σύνδεση (δηλαδή παροχές που χρησιμοποιούν Προεπιλογή Φορέα ('CPS'), Επιλογή Φορέα ('CS')). Στο γράφημα 6 που ακολουθεί, διαφαίνεται ξεκάθαρα η φθίνουσα πορεία της υπηρεσίας προεπιλογής φορέα που φτάνει το 44.80% για τα έτη 2010-2014 ενώ παρατηρείται αυξητική τάση των συνδρομητών που λαμβάνουν υπηρεσίες μέσω naked dsl.

Γράφημα 6: Αριθμός συνδρομητών Χονδρική Ενοικίαση Γραμμής, Προεπιλογή Φορέα και Naked dsl⁵⁷

---

⁵⁶ Στην αγορά ευρυζωνικής πρόσβασης εφαρμόζεται το τεστ συμπίεσης τιμών για τις προσφερόμενες τιμές του εγκατεστημένου παροχέα.

⁵⁷ Συμπεριλαμβάνει συνδρομητές μόνο προεπιλογής φορέα και συνδρομητές προεπιλογής φορέα με χονδρική ενοικίαση της γραμμής.

Ο ΕΡΗΕΤ είναι της άποψης ότι οι εξελίξεις που αναμένονται θα διαφοροποιήσουν την κατάσταση στην αγορά και δεν θα πληρούται το δεύτερο κριτήριο ότι η αγορά δεν τείνει προς την κατεύθυνση αποτελεσματικού ανταγωνισμού

3.3.9.3 Κριτήριο 3: Ανεπάρκεια της εφαρμογής μόνον της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού για την αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς

Σύμφωνα με τη Σύσταση της 17 Δεκεμβρίου του 2007⁵⁸, αλλά και την Σύσταση της 9^{ης} Οκτωβρίου 2014⁵⁹ η απόφαση κατά πόσον μια αγορά επιδέχεται εκ των προτέρων ρύθμιση (ex-ante) εξαρτάται επίσης και από την εκτίμηση σχετικά με την επάρκεια ή μη της Νομοθεσίας περί Ανταγωνισμού για την αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς που συνδέονται με την εκπλήρωση των δύο πρώτων κριτηρίων. Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3 της οδηγίας 2002/2/21/ΕΚ, εκ των προτέρων κανονιστικές υποχρεώσεις επιβάλλονται μόνο σε αγορές που δεν είναι ανταγωνιστικές. Όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 27 της οδηγίας, πρόκειται για αγορές στις οποίες μία ή περισσότερες επιχειρήσεις διαθέτουν σημαντική ισχύ στην αγορά και όπου δεν αρκούν μόνο επανορθωτικά μέτρα βάσει του εθνικού και ευρωπαϊκού δικαίου του ανταγωνισμού για την αντιμετώπιση του προβλήματος που έχει εντοπισθεί.

Συνήθως η νομοθεσία περί ανταγωνισμού υφίσταται και δρα αφού μια κατάσταση έχει επιφέρει τις αρνητικές επιπτώσεις μιας αντι-ανταγωνιστικής συμπεριφοράς.

⁵⁸ Ημ.17/12/2007

⁵⁹ Ημ. 9/10/14

Η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού αυτεπάγγελα ή μετά από καταγγελία εξετάζει υποθέσεις για να εξακριβώσει εάν έχουν επέλθει αθέμιτες πρακτικές που βλάπτουν τον ανταγωνισμό σε μία αγορά. Όταν διεξαχθεί η έρευνα, η διάρκεια της οποίας ποικίλει ανάλογα με την πολυπλοκότητα των πιθανολογούμενων παραβάσεων που εξετάζονται, η Επιτροπή έχει την εξουσία να διατάξει τον τερματισμό της παράβασης, να επιβάλει όρους και μέτρα συμπεριφοράς και/ή διορθωτικού χαρακτήρα, καθώς επίσης και να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο στην υπό εξέταση επιχείρηση (παροχέα υπηρεσιών). Η επέμβαση της Επιτροπής γίνεται μόνο αφού εξελιχθούν οι αντί ανταγωνιστικές συμπεριφορές (ex-post) και συνεπώς δεν υπάρχει η δυνατότητα να αποτρέψει μια τέτοια συμπεριφορά, παρά μόνο να την τερματίσει.

Στην περίπτωση της σχετικής αγοράς εκκίνησης κλήσεων ο ΕΡΗΕΤ πιστεύει ότι η αντανταγωνιστική συμπεριφορά περιορίζεται σημαντικά και χωρίς την ex-ante ρύθμιση της εκκίνησης κλήσεων είτε μέσα από την σύναψη εμπορικών συμφωνιών για προ/επιλογή φορέα και ΧΕΓ είτε μέσω νομοθεσίας περί ανταγωνισμού είτε μέσω των ρυθμιστικών υποχρεώσεων που υπάρχουν στις αγορές ευρυζωνικής πρόσβασης και φυσικής ευρυζωνικής πρόσβασης.

Ο ΕΡΗΕΤ είναι της άποψης ότι οι μελλοντικές εξελίξεις που αναμένονται στην χρονική περίοδο των δύο χρόνων θα διαφοροποιήσουν την κατάσταση στην αγορά και δεν θα πληρείται το τρίτο κριτήριο για ανεπάρκεια της εφαρμογής μόνο της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού για την αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς.

3.4 Γενικό συμπέρασμα ως προς την αγορά

Σε ότι αφορά την **Αγορά Εκκίνησης Κλήσεων από το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση** ο ΕΡΗΕΤ πιστεύει ότι η σχετική αγορά δεν επιδέχεται εκ των προτέρων (ex-ante) ρύθμιση, αφού δεν ικανοποιεί σωρευτικά τα τρία κριτήρια που παρουσιάζονται πιο πάνω.⁶⁰

ΜΕΡΟΣ 4 ΑΡΣΗ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

4.1. Εισαγωγή

Με δεδομένο τον ορισμό της σχετικής αγοράς, της γεωγραφικής της διάστασης και την εξέταση των τριών κριτηρίων για την αγορά εκκίνησης κλήσεων ο ΕΡΗΕΤ προτείνει την απόσυρση των

⁶⁰ Σε περίοδο 2 χρόνων ή μέχρι την μετάβαση του δικτύου της CYTA σε IP .

ρυθμιστικών υποχρεώσεων που. Η απόσυρση των ρυθμιστικών υποχρεώσεων δεν διαφοροποιεί το δικαίωμα και/η την υποχρέωση για τη σύναψη εμπορικών συμφωνιών μεταξύ των παροχέων για την παροχή χονδρικών υπηρεσιών.

4.2. Υφιστάμενο Ρυθμιστικό Πλαίσιο Αγοράς Εκκίνησης κλήσεων στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση

Στον προηγούμενο κύκλο εξετάσεων των αγορών ο ΕΡΗΕΤ καθόρισε την CΥΤΑ ως οργανισμό με σημαντική ισχύ στην αγορά⁶¹:

εκκίνησης κλήσεων στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο που παρέχεται σε σταθερή θέση και περιλαμβάνει την εκκίνηση και δρομολόγηση κλήσεων από τον τελικό χρήστη σε σταθερή θέση ως ένα τοπικό κέντρο ή σε πύλες μέσω των συμπεριλαμβανομένης της αυτοπρομήθειας χονδρικών υπηρεσιών εκκίνησης κλήσεων από τον εγκατεστημένο Παροχέα του δημόσιου τηλεφωνικού δικτύου, μαζί με τις χονδρικές υπηρεσίες που παρέχονται σε τρίτους παροχείς λιανικών υπηρεσιών χωρίς να συμπεριλαμβάνονται οι υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων που χρησιμοποιούν ιδιόκτητη εναλλακτική υποδομή ή/και μισθωμένη υποδομή.

Επιβλήθηκαν δε οι ακόλουθες ρυθμιστικές υποχρεώσεις:

- i. υποχρέωση παροχής διασύνδεσης δικτύων και ευκολιών δικτύων,
- ii. υποχρέωση διαφάνειας μέσω της παροχής πληροφοριών και της δημοσίευσης Υποδείγματος Προσφοράς Διασύνδεσης συμπεριλαμβανομένων συναφών υπηρεσιών όπως της συνεγκατάστασης,
- iii. υποχρέωση μη διάκρισης,
- iv. υποχρέωση ελέγχου τιμών και κοστολόγησης, και
- v. υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού,
- vi. υποχρέωση κοστοστρέφειας του τέλους παρακράτησης.

4.3 Συνέπειες Υφιστάμενης Ρύθμισης

Ο σκοπός επιβολής "ex ante" ρυθμιστικές υποχρεώσεις σε παροχείς που έχουν χαρακτηριστεί ως έχοντες ΣΙΑ είναι να διασφαλισθεί ότι δεν θα χρησιμοποιήσουν την ισχύ τους είτε να περιορίσουν η να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά είτε να επεκτείνουν την ισχύ τους σε άλλες

---

⁶¹ ΑΔΠ 532/11

γειτονικές αγορές. Οι ρυθμιστικές υποχρεώσεις που επιβλήθηκαν από το ΕΡΗΕΤ στον προηγούμενο κύκλο εξέτασης της αγοράς και που ισχύουν μέχρι σήμερα έχουν επιτύχει ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε κατάχρηση διαπραγματευτικής ισχύος στην αγορά από τον παροχέα με σημαντική ισχύ στην αγορά σε μία περίοδο που οι εναλλακτικοί παροχείς προσπαθούσαν να αναπτύξουν τις εργασίες τους και να κερδίσουν μερίδια αγοράς. Τόσο τα τέλη εκκίνησης και τέλη παρακράτησης όσο και οι όροι και οι προϋποθέσεις σύναψης της εμπορικής συμφωνίας μεταξύ των μερών για την παροχή της υπηρεσιών διασύνδεσης καθορίζονται στα Υποδείγματα Προσφοράς Διασύνδεσης. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα η δυνατότητα άσκησης διαπραγματευτικής ισχύος η οποία δυνατόν να πηγάζει από το μέγεθος, τα μερίδια αγοράς, αλλά κυρίως από τη μη ύπαρξη υποκατάστατων προϊόντων και την ανελαστικότητα στη ζήτηση του προϊόντος να έχει αφαιρεθεί από τον εγκαταστημένο παροχέα ώστε να έχουν αποφευχθεί οποιοσδήποτε στρεβλώσεις στην αγορά από τέτοια πιθανή συμπεριφορά.

4.4 Αξιολόγηση Επιπτώσεων Απόσυρσης Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων

Ο ΕΡΗΕΤ πιστεύει ότι η εμπειρία των τελευταίων εννέα (9) ετών κατά τα οποία απελευθερώθηκε η αγορά των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Κύπρο έχει δείξει ότι η απόκτηση ικανοποιητικού μεριδίου αγοράς μόνο στην σταθερή τηλεφωνία από τους εναλλακτικούς είναι πολύ δύσκολος στόχος.

Αυτό, εν μέρει, μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι η CYTA σαν παραδοσιακός παροχέας, λειτουργούσε σε μονοπωλιακό περιβάλλον για πολλά χρόνια και έχει αποκτήσει όλα τα πλεονεκτήματα που συνεπάγονται από το καθεστώς αυτό, όπως οικονομίες κλίμακας και φάσματος, κάθετη δραστηριοποίηση, ανεπτυγμένο δίκτυο διάθεσης και πωλήσεων, και άλλα. Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας που επιδρά αρνητικά στον ανταγωνισμό στη σταθερή τηλεφωνία⁶², είναι η επικέντρωση των πιο οικονομικά δυνατών εναλλακτικών οργανισμών στην αγορά ευρυζωνικών υπηρεσιών με την παροχή υπηρεσιών γρήγορου διαδικτύου και τηλεόρασης⁶³ υπηρεσίες που προσφέρουν μεγαλύτερα περιθώρια κέρδους παρά η απλή σταθερή τηλεφωνία η οποία μειώνεται σταθερά κάθε χρόνο.

Ο ΕΡΗΕΤ συμφωνεί με το γεγονός ότι υπάρχει μια πιθανή ανταγωνιστική πίεση για την πρόσβαση στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο από άλλες υπηρεσίες ή τεχνολογίες. Η αναμενομένη μετάβαση από PSTN σε 'all-IP' δίκτυο σε χρονικό ορίζοντα δύο χρόνων και η προσφορά naked dsl από τον εγκατεστημένο παροχέα προσφέρει τη δυνατότητα για παροχή αυτόνομης υπηρεσία VoIP ακόμα και

⁶² Η οποία υπηρεσία βρίσκεται σε πτωτική πορεία.

⁶³ Βλέπε έγγραφο κοινοποίησης ΕΑ04/2012

σε περιοχές με χαμηλή πυκνότητα συνδρομητών αλλά και τη δημιουργία υποκατάστατων προϊόντων που μπορούν να ανταγωνιστούν τα προϊόντα και υπηρεσίες του εγκαταστημένου παροχέα. Επίσης πρέπει να σημειωθεί η ανταγωνιστική πίεση που η σταθερή τηλεφωνία επιδέχεται από τις υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας και υπηρεσίες ΟΤΤ που αναμένεται να ενταθεί στο σύντομο μέλλον.

Ο ΕΡΗΕΤ πιστεύει ότι με την απόσυρση των ρυθμιστικών υποχρεώσεων στην σχετική αγορά εκκίνησης τα πιθανά προβλήματα που δυνατόν να προκύψουν μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσα από ρυθμιστικές υποχρεώσεις που εξακολουθούν να υπάρχουν στις σχετικές αγορές Χονδρικής (φυσικής) πρόσβασης, Χονδρικής Ευρυζωνικής πρόσβασης και Τερματισμού, καθώς και επίσης μέσα από σχετικές αποφάσεις και διατάγματα του ΕΡΗΕΤ⁶⁴. Επιπρόσθετα, δεν έχουν παρατηρηθεί οποιαδήποτε σοβαρά προβλήματα μεταξύ των παροχέων στην εφαρμογή των συμφωνιών διασύνδεσης.

Σύμφωνα με το Άρθρο 16(3) της Οδηγίας Πλαίσιο, οι Ρυθμιστικές αρχές που αποσύρουν ρυθμιστικές υποχρεώσεις που επιβλήθηκαν σαν αποτέλεσμα ανάλυσης αγοράς οφείλουν να δώσουν ικανοποιητικό χρόνο ειδοποίησης σε όλα τα επηρεαζόμενα μέρη.

Ο ΕΡΗΕΤ είναι της άποψης ότι η χρονική περίοδος εφαρμογής της απόσυρσης των ρυθμιστικών υποχρεώσεων θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε να μη δημιουργηθούν αρνητικές επιπτώσεις στους επηρεαζόμενους παροχείς, και να τους δοθεί αρκετός χρόνος προσαρμογής στα νέα δεδομένα. Ως εκ τούτου ο ΕΡΗΕΤ θεωρεί ότι ένα διάστημα τριών μηνών αποτελεί την κατάλληλη περίοδο μετάβασης πριν την τελική απορρύθμιση της σχετικής αγοράς⁶⁵. Ο ΕΡΗΕΤ θα παρακολουθεί την όλη εξέλιξη και θα επεμβαίνει εκ νέου, όπου το κρίνει αναγκαίο.

⁶⁴ Πχ. Διάταγμα Συνεγκατάστασης 247/13,Αποφαση Καθολικής Υπηρεσίας ΚΔΠ 318/2014, Απόφαση ex-ante Αξιολόγηση δεσμοποιημένων λιανικών προσφορών ΚΔΠ 27/2015.

⁶⁵ Οι απόσυρση των ρυθμιστικών υποχρεώσεων δεν σημαίνει ότι οι υπηρεσίες που προσφέρονται σήμερα (επιλογή/προ επιλογή, χονδρική ενοικίαση) θα παύσουν να υφίστανται χωρίς διαπραγμάτευση μεταξύ των μερών.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α - ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ
ΧΟΝΔΡΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ**

Ερωτηματολόγιο
Χονδρικών Αγορών Σ

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΕΩΝ ΣΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Α**

Εμπιστευτικό

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ - ΕΡΕΥΝΕΣ ΑΓΟΡΩΝ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Έρευνα Οικιακών
Καταναλωτών

Έρευνα
Επιχειρηματικών Κατc

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ – ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

«Δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο» σημαίνει δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών που χρησιμοποιείται για την παροχή τηλεφωνικών υπηρεσιών προσιτών στο κοινό. Υποστηρίζει τη μεταφορά προφορικών επικοινωνιών μεταξύ τερματικών σημείων δικτύων, καθώς και άλλες μορφές επικοινωνίας, όπως τηλεομοιοτυπία και δεδομένα.

«Διαβιβαστική Κίνηση» νοείται η κίνηση η οποία δρομολογείται μέσω διαβιβαστικών τηλεφωνικών κέντρων.

«Διαβιβαστικό τηλεφωνικό κέντρο» νοείται το τηλεφωνικό κέντρο που είναι μέρος Δημόσιου Τηλεφωνικού Δικτύου και το οποίο παρέχει μεταγωγή σε κίνηση η οποία δεν προέρχεται από ούτε τερματίζεται σε αυτό (το τηλεφωνικό κέντρο).

«Διασύνδεση» σημαίνει τη φυσική και λογική ζεύξη Δημόσιων Δικτύων Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών που χρησιμοποιούνται από το ίδιο ή διαφορετικό πρόσωπο προκειμένου να παρέχεται στους χρήστες ενός προσώπου η δυνατότητα να επικοινωνούν με χρήστες του ίδιου ή άλλου προσώπου ή να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες που παρέχονται από άλλο πρόσωπο. Οι υπηρεσίες μπορούν να παρέχονται από τα εμπλεκόμενα Μέρη ή από άλλα μέρη που έχουν πρόσβαση στο Δίκτυο Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών. Η διασύνδεση είναι ειδικός τύπος πρόσβασης που εφαρμόζεται μεταξύ φορέων εκμετάλλευσης δημοσίων δικτύων.

«Δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών» σημαίνει τα συστήματα μετάδοσης και, κατά περίπτωση, τον εξοπλισμό μεταγωγής ή δρομολόγησης και τους λοιπούς πόρους, περιλαμβανομένων μη ενεργών στοιχείων του δικτύου, που επιτρέπουν τη μεταφορά σημάτων, με τη χρήση καλωδίου, ραδιοσημάτων, οπτικού ή άλλου ηλεκτρομαγνητικού μέσου, συμπεριλαμβανομένων των δορυφορικών δικτύων, των σταθερών (μεταγωγής δεδομένων μέσω κυκλωμάτων και πακετομεταγωγής, συμπεριλαμβανομένου του Διαδικτύου) και κινητών επίγειων δικτύων, των συστημάτων ηλεκτρικών καλωδίων, εφόσον χρησιμοποιούνται για τη μετάδοση σημάτων, των δικτύων που χρησιμοποιούνται για ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές, καθώς και των δικτύων καλωδιακής τηλεόρασης, ανεξάρτητα από το είδος των μεταφερόμενων πληροφοριών.

«Εγκατάσταση» σημαίνει οποιοδήποτε σύρμα, καλώδιο ή άλλα μέσα για την μεταφορά σημάτων, οποιοδήποτε σωλήνα, αγωγό, περίβλημα, επικάλυψη, οποιαδήποτε κατασκευή, πόλο ή οποιοδήποτε άλλο αντικείμενο που χρησιμοποιείται για την εγκαθίδρυση δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

« **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** » σημαίνει την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

«**Κύριες τηλεφωνικές συνδέσεις**» σημαίνει τις τηλεφωνικές γραμμές που συνδέουν την τερματική συσκευή του συνδρομητή με το δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο και οι οποίες συνδέονται σε μια δεσμευμένη θύρα στον τοπικό κέντρο.

«**Κίνηση διασύνδεσης**» νοείται η κίνηση η οποία συλλέγεται, τερματίζεται ή διαβιβάζεται μέσω συμφωνιών διασύνδεσης.

«**Κίνηση προέλευσης**» νοείται η κίνηση η οποία εκκινά από Δημόσιο Τηλεφωνικό δίκτυο ανεξαρτήτως του σημείου τερματισμού της. Ως σημείο μέτρησης της κίνησης αυτού του τύπου ορίζεται κάθε τοπικό τηλεφωνικό κέντρο.

«**Κίνηση τερματισμού**» νοείται η κίνηση που τερματίζεται σε Δημόσιο Τηλεφωνικό Δίκτυο ανεξαρτήτως του σημείου εκκίνησής της. Ως σημείο μέτρησης της κίνησης αυτού του τύπου ορίζεται κάθε τοπικό τηλεφωνικό κέντρο.

«**Συνεγκατάσταση**» σημαίνει την παροχή του φυσικού χώρου και των τεχνικών εγκαταστάσεων που είναι απαραίτητες για την με εύλογο τρόπο τοποθέτηση και σύνδεση του σχετικού εξοπλισμού ενός δικαιούχου.

«**Τοπικό Τηλεφωνικό Κέντρο**» νοείται κάθε τηλεφωνικό κέντρο που είναι μέρος Δημόσιου Τηλεφωνικού δικτύου (περιλαμβανομένων και απομακρυσμένων συνδρομητικών μονάδων οι οποίες είναι συνδεδεμένες σε αυτό) στο οποίο συνδέονται συνδρομητές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε – ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ (ΕΠΑ)